

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain ja päästökauppalain 34 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annettua lakia ja päästökauppalakia.

Esityksen tarkoituksena on tehdä uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevien säännösten edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön.

Lisäksi esityksen mukaan kansallista järjestelmää laajennettaisiin siten, että kansallisella järjestelmällä olisi mahdollista osoittaa myös vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuus.

Päästökauppalakia muutettaisiin siten, että muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden nollapäästöisyyden osoittamista koskevat vaatimukset lisättäisiin lakiin. Lisäksi esityksessä tarkennettaisiin laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän kestävyuden osoittamistapoja.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 5.8.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
1.2.1 EU-säädöksen valmistelu	4
1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu	4
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	5
2.1 Direktiivi uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (kaasumarkkinadirektiivi)	5
2.1.1 Yleistä	5
2.1.2 Määritelmät	5
2.1.3 Vähähiilisten polttoaineiden sertifiointi	6
2.2 Vähähiilisten polttoaineiden delegoitu asetus	7
3 Nykytila ja sen arviointi	8
3.1 Yleistä kestävyyskriteereistä ja kestävyuden osoittamisesta	8
3.2 Laki eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä	9
3.2.1 Yleiset säännökset	9
3.2.2 Kestävyyskriteerit ja kestävyyskriteerien täyttymisen osoittaminen	9
3.2.3 Todentajat	10
3.2.4 Valvonta	10
3.3 Valtioneuvoston asetus eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä	10
3.4 Päästökauppalaki	11
3.5 Kansallisen kestävyysjärjestelmän hyödyntäminen kestävyuden osoittamisessa	11
3.6 Kestävyuden osoittamisen suhde alkuperätakuisiin	12
3.7 Kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet	12
3.7.1 Yleistä	12
3.7.2 Kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden määritelmä	13
3.7.3 Kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden delegoitu asetus	13
3.8 Vähähiilisten polttoaineiden tuotannon ja käytön kehitys	14
3.8.1 Yleistä	14
3.8.2 Lento- ja meriliikenteen velvoitteet	14
3.8.3 Puhtaan teollisen kehityksen valtiontukikehys	15
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	16
4.1 Keskeiset ehdotukset	16
4.2 Pääasialliset vaikutukset	16
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	16
4.2.2 Ympäristövaikutukset	17
4.2.3 Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset	18
4.2.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	18
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	18
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	18
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot	19
5.2.1 Viro	19

5.2.2 Ruotsi.....	20
5.2.3 Alankomaat.....	20
6 Lausuntopalaute.....	20
6.1 Yleistä.....	20
6.2 Kestävyytlaki ja vähähiiliset polttoaineet.....	21
6.3 Kestävyyden osoittaminen päästökaupassa.....	21
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	22
7.1 Laki eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä.....	22
7.2 Päästökauppalaki.....	30
8 Lakia alemman asteinen sääntely.....	31
9 Voimaantulo.....	32
10 Toimeenpano ja seuranta.....	33
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisljärjestys.....	33
11.1 Yleistä.....	33
11.2 Vastuu ympäristöstä.....	33
11.3 Omaisuudensuoja.....	34
LAKIEHDOTUKSET.....	36
1. Laki eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain muuttamisesta.....	36
2. Laki päästökauppalain 34 §:n muuttamisesta.....	42
LIITE.....	44
RINNAKKAISTEKSTIT.....	44
1. Laki eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain muuttamisesta.....	44
2. Laki päästökauppalain 34 §:n muuttamisesta.....	54
ASETUSLUONNOS.....	56
Valtioneuvoston asetus eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun asetuksen muuttamisesta.....	56

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen valmisteluun on johtanut kansallista täytäntöönpanoa edellyttävä EU-säädös. Esityksen tarkoituksena on panna kansallisesti täytäntöön vähähiilille polttoaineille asetettavien vaatimusten ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisen osalta uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä, direktiivin (EU) 2023/1791 muuttamisesta ja direktiivin 2009/73/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1788, jäljempänä *kaasumarkkinadirektiivi*. Jäsenvaltioiden tulee saattaa kaasumarkkinadirektiivin edellyttämä lainsäädäntö voimaan viimeistään 5.8.2026.

1.2 Valmistelu

1.2.1 EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 15.12.2021 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi uusiutuvien kaasujen ja maakaasun sekä vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ([COM/2021/803 final](#)). Komissio korjasi ehdotustaan ja antoi 23.11.2022 uudelleenlaaditun ehdotuksen ([COM/2021/803 final/2](#)). Ehdotuksen tavoitteena oli pyrkiä helpottamaan uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen pääsyä energijärjestelmään ja mahdollistaa siirtyminen pois maakaasusta, jotta EU:n ilmastoneutraaliustavoite voitaisiin saavuttaa vuoteen 2050 mennessä. Komission ehdotuksen mukaisesti, jotta asiakkaat voivat tehdä kestäviä energiavalintoja, he tarvitsevat riittävästi tietoa energiankulutuksestaan ja energian alkuperästä sekä tehokkaita välineitä osallistuakseen markkinoille.

Direktiiviehdotuksesta annettiin 17.2.2022 eduskunnalle valtioneuvoston U-kirjelmä ([U 18/2022 vp](#)). Valtioneuvosto suhtautui lähtökohtaisesti myönteisesti kaasun sisämarkkinoiden kehittämiseen ja sisämarkkinoiden tiiviimpään integraatioon. Lisäksi valtioneuvosto piti tärkeänä vähähiilisen kaasujärjestelmän edistämistä.

Kaasumarkkinadirektiivi annettiin 13.6.2024, ja se julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 15.7.2024. Kaasumarkkinadirektiivi tuli voimaan 4.8.2024. Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 5.8.2026.

1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä Energiaviraston kanssa.

Luonnos hallituksen esityksestä oli lausuntokierroksella 22.12.2025–13.2.2026.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa [valtioneuvosto.fi/hankeet](#) tunnuksella TEM049:00/2025.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 Direktiivi uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (kaasumarkkinadirektiivi)

2.1.1 Yleistä

Kaasumarkkinadirektiivissä vahvistetaan yhteiset säännöt maakaasun siirrolle, jakelulle, toimitukselle ja varastoinnille sekä kuluttajansuojaa koskevat säännökset, jotta voidaan luoda yhdentyneet, kilpailuun perustuvat ja avoimet maakaasumarkkinat unionissa. Lisäksi kaasumarkkinadirektiivissä vahvistetaan yhteiset säännöt, jotka koskevat maakaasuverkon siirtymistä uusiutuviin ja vähähiilisiin kaasuihin perustuvaan integroituun järjestelmään. Edelleen kaasumarkkinadirektiivissä vahvistetaan yhteiset säännöt, jotka koskevat vetyjärjestelmää käyttäen tapahtuvaa vedyn siirtoa, toimitusta ja varastointia. Siinä annetaan säännöt, jotka koskevat vetyalan järjestämistä ja toimintaa, markkinoille pääsyä sekä vetyverkkoihin, vedyn toimitukseen ja varastointiin sekä vetyverkon käyttöön sovellettavia lupien myöntämisperusteita ja menettelyjä. Lisäksi kaasumarkkinadirektiivi sisältää vähähiilisten polttoaineiden ja vähähiilisen vedyn terminologian sekä vähähiilisten polttoaineiden sertifiointia eli vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevan sääntelyn.

Kaasumarkkinadirektiivin tavoitteena on helpottaa uusiutuvan kaasun ja vähähiilisen kaasun sekä vedyn pääsyä energijärjestelmään, mikä mahdollistaa irtautumisen fossiilisesta kaasusta, ja antaa uusiutuvalla ja vähähiiliselä kaasulla sekä vedylle tärkeä rooli pyrittäessä saavuttamaan unionin vuoden 2030 ilmastotavoitteet ja ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan EU:n uuden kaasumarkkinalainsäädännön täytäntöönpanoa toimikaudeksi 17.2.2025–28.11.2025. Työ- ja elinkeinoministeriö päätti 11.2.2026 jatkaa työryhmän toimikautta 30.4.2026 saakka. Työryhmän tehtävänä on valmistella ehdotus EU:n kaasumarkkinapakettin täytäntöönpanoon liittyväksi lainsäädännöksi. Työryhmän tulee työssään erityisesti tarkastella syntymässä olevia vetymarkkinoita ja sen ominaispiirteet huomioivaa sääntelyä pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman ja valtioneuvoston vetyä koskevan periaatepäätöksen tavoitteiden pohjalta. Työryhmä huomioi työssään myös laajemman eurooppalaisen vetymarkkinan kehityksen painottaen Suomen kansantalouden etua ja Suomen vetytalouden kehittämistä.¹

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan lain energian alkuperätakuista (1050/2021) muutosta koskevaa hallituksen esitystä, jolla täytäntöönpannaan kansallisesti kaasumarkkinadirektiivin kaasun alkuperän ilmoittamista koskevat säännökset. Tässä hallituksen esityksessä käsitellään siten kaasumarkkinadirektiiviä vain vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevien säännösten osalta.

2.1.2 Määritelmät

Kaasumarkkinadirektiiviin lisättiin vähähiilisten polttoaineiden ja vähähiilisen vedyn määritelmät. Kaasumarkkinadirektiivin 2 artiklan 13 kohdan mukaan vähähiilisillä polttoaineilla tarkoitetaan direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 35 alakohdassa määriteltyjä kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita, vähähiilistä vetyä ja synteettisiä kaasumaisia ja

¹ Työ- ja elinkeinoministeriön asettamispäätös 17.2.2025: Työryhmän asettaminen valmistelemaan EU:n uuden kaasumarkkinalainsäädännön täytäntöönpanoa, TEM038:00/2023.

nestemäisiä polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin vähähiilisestä vedystä, jotka täyttävät kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan 70 prosentin vähimmäisrajan verrattuna direktiivin (EU) 2018/2001 29 a artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksytyssä menetelmässä vahvistettuun, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden fossiiliseen vertailukohtaan.

Kaasumarkkinadirektiivin 2 artiklan 11 kohdan mukaan vähähiilisellä vedyllä tarkoitetaan vetyä, jonka energiasisältö on peräisin uusiutumattomista lähteistä ja joka täyttää direktiivin (EU) 2018/2001 29 a artiklan 3 kohdan nojalla hyväksytyssä, muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista ja kierrätetyistä hiilipitoisista polttoaineista saatavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten arviointimenetelmässä vahvistetun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan 70 prosentin kynnyksen verrattuna muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden fossiiliseen vertailukohtaan.

2.1.3 Vähähiilisten polttoaineiden sertifiointi

Vähähiilisten polttoaineiden sertifiointilla on läheinen liittymäpinta uusiutuvien polttoaineiden sertifiointiin, jonka sääntely perustuu uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämiseksi annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2018/2001, jäljempänä *RED II -direktiivi*. RED II -direktiiviä on muutettu direktiivin (EU) 2018/2001, asetuksen (EU) 2018/1999 ja direktiivin 98/70/EY muuttamisesta uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisen osalta sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2023/2413, jäljempänä *RED III -direktiivi* ja konsolidoitu versio jäljempänä *RED-direktiivi*.

Kaasumarkkinadirektiivin 14 johdanto-osan mukaan vähähiilisten polttoaineiden sertifiointi olisi toteutettava tavalla, joka on yhdenmukainen uusiutuvien polttoaineiden sertifiointin kanssa. Sen vuoksi kaasumarkkinadirektiivissä on aiheellista viitata RED-direktiivin mukaisiin uusiutuvien polttoaineiden sertifiointia koskeviin säännöksiin ja soveltaa niitä vastaavasti vähähiilisten polttoaineiden sertifiointiin. Jotta vähähiilisillä polttoaineilla on sama vaikutus hiilestä irtautumiseen kuin uusiutuvilla vaihtoehtoilla, on tärkeää, että ne sertifioidaan soveltamalla samankaltaista metodologista lähestymistapaa, joka perustuu kyseisten polttoaineiden kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjen elinkaariarviointiin. Koska vähähiiliset polttoaineet ja vähähiilinen vety eivät ole sertifiointisääntelyn näkökulmasta uusiutuvia polttoaineita, niiden terminologiaa ja sertifiointia ei voitu sisällyttää RED-direktiivin soveltamisalaan. Näin ollen niiden sisällyttäminen kaasumarkkinadirektiiviin täyttää tämän puutteen.

Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan uusiutuvat kaasut on sertifiotava RED-direktiivin 29, 29 a ja 30 artiklan mukaisesti ja vähähiiliset polttoaineet on sertifiotava kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan mukaisesti.

Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 2 kohdan mukaan sen varmistamiseksi, että vähähiilisen vedyn ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä saatavat kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ovat vähintään 70 prosenttia, jäsenvaltioiden on edellytettävä, että talouden toimijat osoittavat, että tätä 70 prosentin vähimmäisrajaa ja komission 9 artiklan 5 kohdan nojalla antaman delegoidun asetuksen mukaisessa menetelmässä vahvistettuja vaatimuksia on noudatettu. Tätä varten talouden toimijoiden on käytettävä RED-direktiivin 30 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaista ainetasejärjestelmää. Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 4 kohdan mukaan näitä velvoitteita sovelletaan riippumatta siitä, ovatko vähähiiliset polttoaineet unionissa tuotettuja vai tuotuja. Tiedot kunkin polttoaineen toimittajan vähähiilisten polttoaineiden tai vähähiilisen vedyn maantieteellisestä alkuperästä ja raaka-ainetyypistä on asetettava kuluttajien saataville talouden

toimijoiden, toimittajien tai asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten verkkosivustoilla, ja ne on saatettava ajan tasalle vuosittain.

Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että talouden toimijat toimittavat luotettavat tiedot kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten 70 prosentin vähimmäisrajan ja komission delegoidun asetuksen mukaisen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan menetelmän noudattamisesta ja että talouden toimijat asettavat pyynnöstä asianomaisen jäsenvaltion saataville tietojen toimittamisessa käytetyt lähtötiedot. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että talouden toimijat ottavat käyttöön riittävän tason täyttävän riippumattoman tarkastuksen toimitetuille tiedoille ja esittävät näytön siitä, että näin on tehty. Tarkastuksessa on varmistettava, että talouden toimijoiden käyttämät järjestelmät ovat tarkkoja, luotettavia ja suojattu väärinkäytöksiltä.

Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 5 kohdan mukaan komissio antaa viimeistään 5.8.2025 delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään kaasumarkkinadirektiiviä täsmentämällä menetelmä vähähiilistä polttoaineista saatavien kasvihuonekaasupäästövähennysten arvioimiseksi. Kyseisellä menetelmällä on varmistettava, ettei vältettyjä päästöjä koskevaa hyvitystä anneta fossiilisista lähteistä peräisin olevalle hiilidioksidille, jonka talteenotosta on jo saatu päästöhyvitystä muiden säännösten nojalla, ja että se kattaa kasvihuonekaasupäästöjen elinkaaren ja siinä otetaan huomioon joustamattomien tuotantopanosten uudelleensuuntaamisesta aiheutuvat epäsuorat päästöt. Kyseisen menetelmän on oltava johdonmukainen muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista (jäljempänä *RFNBO-polttoaineet*) ja kierrätetyistä hiilipitoisista polttoaineista saatavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten arviointimenetelmän kanssa, mukaan lukien vetyvuodoista aiheutuvien päästöjen käsittely, ja siinä on otettava huomioon metaanipäästöt tuotantoketjun alkupäässä ja tosiasialliset hiilidioksidin talteenottoasteet.

Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 7 kohdan mukaan komissio voi hyväksyä päätöksiä, joissa tunnustetaan, että vapaaehtoiset kansalliset tai kansainväliset järjestelmät, joissa asetetaan vaatimuksia vähähiilisten polttoaineiden tai vähähiilisen vedyn tuotannolle, antavat tarkkoja tietoja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä artiklan soveltamiseksi ja osoittavat, että komission delegoidussa asetuksessa vahvistettua menetelmää on noudatettu. Kaasumarkkinadirektiivissä viitataan tältä osin kestävyyskriteerien, kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevien kriteerien sekä vähäistä epäsuoran maankäytön muutoksen riskiä koskevien kriteerien todentamista koskevista säännöistä annettuun komission täytäntöönpanoasetukseen (EU) 2022/996. Komissio tekee päätöksen vain, jos kyseinen järjestelmä täyttää asianmukaiset luotettavuutta, avoimuutta ja riippumattomia tarkastuksia koskevat standardit edellä mainitussa täytäntöönpanoasetuksessa vahvistettujen uusiutuvien polttoaineiden sertifiointia koskevien vaatimusten mukaisesti.

Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 11 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että asianomaiset talouden toimijat tallentavat RED-direktiivin nojalla perustettuun unionin tietokantaan tai kyseiseen unionin tietokantaan yhdistettyihin kansallisiin tietokantoihin tiedot toteutetuista liiketoimista ja uusiutuvien kaasujen ja vähähiilisten polttoaineiden kestävyysominaisuuksista RED-direktiivin 31 a artiklan uusiutuvia polttoaineita koskevien vaatimusten mukaisesti.

2.2 Vähähiilisten polttoaineiden delegoitu asetus

Komission kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 5 kohdan nojalla 8.7.2025 antama delegoitu asetus (EU) 2025/2359 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1788 täydentämisestä täsmentämällä menetelmä vähähiilillä polttoaineilla saavutettavien

kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten arvioimiseksi, jäljempänä *delegoitu asetus (EU) 2025/2359*, täydentää kaasumarkkinadirektiiviä täsmentämällä menetelmän vähähiilisillä polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi. Delegoitu asetus (EU) 2025/2359 tuli voimaan 11.12.2025. Delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 liitteessä säädetään yksityiskohtaisesti muiden vähähiilisten polttoaineiden kuin kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennämisen laskemisesta.

Vähähiilisten polttoaineiden määritelmään sisältyvät kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet eivät kuulu delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 soveltamisalaan, sillä menetelmä kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästövähennysten määrittämiseksi täsmennetään komission 10.2.2023 antamassa delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä vahvistamalla kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskeva vähimmäiskynnys ja täsmentämällä menetelmä muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuville nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi, jäljempänä *delegoitu asetus (EU) 2023/1185*. Kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita käsitellään tarkemmin jäljempänä luvussa 3.7.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Yleistä kestävyyskriteereistä ja kestävyden osoittamisesta

Kestävyyskriteereillä tarkoitetaan uusiutuville polttoaineille kestävyyslaissa asetettuja vaatimuksia. Kestävyyskriteereitä ja kestävyden osoittamista koskeva sääntelykehikko perustuu RED-direktiiviin, joka on täytäntöönpanttu kestävyyskriteereiden ja kestävyden osoittamisen osalta kansallisesti eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetussa laissa (393/2013, jäljempänä *kestävyyslaki*). Lisäksi kestävyyskriteereistä ja kestävyden osoittamisesta säädetään tarkemmin eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetulla valtioneuvoston asetuksella (6/2021, jäljempänä *kestävyysasetus*). Uusiutuville polttoaineilla tarkoitetaan kestävyyslaissa RFNBO-polttoaineita, biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita.

Velvollisuus uusiutuvien polttoaineiden kestävyden osoittamiseen tulee pääsääntöisesti muun lainsäädännön tai valtionavustuspäätöksen perusteella. Lisäksi kestävyyslaissa säädetään Huoltovarmuuskeskuksen ja toiminnanharjoittajien oikeudesta kestävyden osoittamiseen. Kestävyyslain mukaan Huoltovarmuuskeskus voi osoittaa, että sen hankkimat uusiutuvat polttoaineet täyttävät kestävyyslaissa säädetyt kestävyyskriteerit. Vastaavasti RFNBO-polttoaineita tuottava toiminnanharjoittaja, joka toimittaa RFNBO-polttoaineita kaivosteollisuuteen, valmistavaan teollisuuteen, rakentamiseen tai tietopalveluliiketoimintaan, voi osoittaa, että sen tuottamat RFNBO-polttoaineet täyttävät niille asetetut kestävyyskriteerit. RFNBO-polttoaineille asetettuihin vaatimuksiin viitataan kestävyyslaissa säädösteknisen selkeyden vuoksi kestävyyskriteereinä, vaikka vaatimukset poikkeavatkin biomassasta valmistettujen polttoaineiden kestävyyskriteereistä.

Lisäksi uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoista, asetusten (EU) N:o 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 ja (EU) 2022/869 ja päätöksen (EU) 2017/684 muuttamisesta sekä asetuksen (EY) N:o 715/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1789, jäljempänä *kaasumarkkina-asetus*, 18 artiklan 4 kohdan mukaan verkonkäyttäjien on saatava siirtoverkonhaltijalta 100 prosentin alennus kapasiteettiperusteisesta tariffista jäsenvaltioiden välisissä yhteenliitännäisissä uusiutuvan kaasun osalta ja 75 prosentin alennus vähähiilisen kaasun osalta, kun nämä ovat

toimittaneet asianomaiselle siirtoverkonhaltijalle kestävyyttä koskevan todisteen, joka perustuu uusiutuvan kaasun osalta RED-direktiivin 29 ja 30 artiklan nojalla hankittuun voimassa olevaan kestävyyssertifikaattiin ja on rekisteröity mainitun direktiivin 31 a artiklassa tarkoitettuun unionin tietokantaan ja joka perustuu vähähiilisen kaasun osalta kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan nojalla hankittuun voimassa olevaan kestävyyssertifikaattiin.

Uusiutuvien polttoaineiden kestävyys voidaan osoittaa joko Suomen kansallisen tai komission tunnustaman kansallisen tai kansainvälisen vapaaehtoisen järjestelmän mukaisesti. Merkittävin ero kansallisen ja komission tunnustamien vapaaehtoisten järjestelmien välillä on se, että kansallisen järjestelmän kautta myönnettyjä kestävyystodistuksia ei hyväksytä muissa jäsenvaltioissa polttoaineiden kestävyuden osoittamiseen. Lisäksi kansallisessa järjestelmässä talouden toimijan tulee täyttää kestävyyslain mukainen toiminnanharjoittajan määritelmä ollakseen oikeutettu hakemaan Energiaviraston hyväksyntää kestävyysjärjestelmälleen.

Energiavirasto valvoo kestävyyslain noudattamista ja hoitaa sille muut kestävyyslaissa säädetyt tehtävät. Lisäksi Energiavirasto valvoo Euroopan komission tunnustamien vapaaehtoisten kansallisten ja kansainvälisten järjestelmien sertifiointielinten toimintaa.

3.2 Laki eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä

3.2.1 Yleiset säännökset

Kestävyyslaissa säädetään lain 1 §:n mukaan uusiutuville polttoaineille asetettavista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta. Kestävyyslain soveltamisalaa tulisi laajentaa kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan täytäntöönpanemiseksi vähähiilisiin polttoaineisiin. Uusiutuvia polttoaineita koskevat vaatimukset ja vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskeva sääntely pysyisivät ennallaan.

Kestävyyslain 2 §:ssä säädetään lain suhteesta muuhun lainsäädäntöön. Velvollisuus uusiutuvien polttoaineiden kestävyuden osoittamiseen tulee pääsääntöisesti muun lainsäädännön tai valtionavustuspäätöksen perusteella. Päästökauppalain (1270/2023) 34 §:ää ehdotetaan muutettavaksi tällä esityksellä vastaamaan päivittyntä EU-sääntelyä. Kestävyyslain 2 §:ää tulisi siten täydentää vähähiilisten polttoaineiden osalta siltä osin, kuin päästökauppalaisissa edellytetään kestävyuden osoittamista. Lisäksi pykälän valtionavustusta koskevan momentin soveltamisalaa tulisi laajentaa myös vähähiilisiin polttoaineisiin.

Oikeudesta kestävyuden osoittamiseen säädetään kestävyyslain 2 b §:ssä. Huoltovarmuuskeskus voi osoittaa, että sen hankkimat uusiutuvat polttoaineet täyttävät kestävyyslaissa säädetyt kestävyyskriteerit. Lisäksi RFNBO-polttoaineita tuottava toiminnanharjoittaja, joka toimittaa RFNBO-polttoaineita teollisuuteen voi osoittaa, että sen tuottamat RFNBO-polttoaineet täyttävät kestävyyslaissa säädetyt kestävyyskriteerit. Kestävyyslain soveltamisalan laajentumisen myötä pykälää olisi tarpeen muuttaa siten, että pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen ja vähähiilisiä polttoaineita tuottavien toiminnanharjoittajien oikeudesta osoittaa myös vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerien täytyminen. Huoltovarmuuskeskuksen kanssa käydyn keskustelun perusteella Huoltovarmuuskeskus pitää muutosta tarkoituksenmukaisena.

Kestävyyslain 4 §:ssä säädetään kestävyyslain määritelmistä. Pykälään olisi tarpeen lisätä kaasumarkkinadirektiivin mukaiset vähähiilisten polttoaineiden ja vähähiilisen vedyn määritelmät sekä RED-direktiivin mukainen kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden määritelmä.

3.2.2 Kestävyysskriteerit ja kestävyyskriteerien täyttymisen osoittaminen

Kestävyyslain 5 §:ssä säädetään kestävyyskriteerien soveltamisesta. Pääsäännön mukaan uusiutuvien polttoaineiden on täytettävä kyseisille polttoaineille asetetut kestävyyskriteerit riippumatta siitä, onko raaka-aine tai polttoaine tuotettu EU:n alueella vai sen ulkopuolella. Pykälää tulisi täydentää kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan täytäntöönpanon myötä vähähiilisten polttoaineiden osalta. Vastaavasti uusiutuvien polttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimukset sisältävää 6 §:ää olisi tarpeen täydentää lisäämällä pykälään vähähiilisten polttoaineille asetettava kasvihuonekaasupäästövähennys.

Kestävyyslain 12–25 §:ssä säädetään kestävyyskriteereiden täyttymisen osoittamisesta sekä kansallisen järjestelmän että komission hyväksymän kansallisen tai kansainvälisen vapaaehtoisen järjestelmän mukaisesti. Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan täytäntöönpanon myötä kyseisten pykäliden sisältämä sääntely tulisi laajentaa soveltumaan soveltuvin osin myös vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttymisen osoittaminen. Päästökauppalaain 34 §:n osalta kestävyys osoittamista on kuvattu jäljempänä luvussa 3.4.

3.2.3 Todentajat

Kestävyyslain 26–30 §:ssä säädetään todentajista. Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 3 kohta edellyttää, että jäsenvaltioiden on edellytettävä, että talouden toimijat ottavat käyttöön riittävän tason täyttävän riippumattoman tarkastuksen toimitetuille tiedoille ja esittävät näytön siitä, että näin on tehty. Tarkastuksessa on varmistettava, että talouden toimijoiden käyttämät järjestelmät ovat tarkkoja, luotettavia ja suojattu väärinkäytöksiltä. Tältä osin kestävyyslain sääntely täyttää jo kaasumarkkinadirektiivin vähähiilisten polttoaineiden sertifiointia koskevat vaatimukset, jolloin kyseisiin pykäliin ei edellytettäisi muutoksia.

3.2.4 Valvonta

Kestävyyslain 31–37 a §:ssä säädetään valvonnasta. Kaasumarkkinadirektiivin täytäntöönpanon myötä kestävyyskriteeriselvitystä koskevaan 31 §:ään, Energiaviraston tarkastusoikeutta koskevaan 34 §:ään ja tietojen kirjaamista tietokantaan koskevaan 37 a §:ään tulisi lisästarpeita vähähiilisten polttoaineiden osalta. Muilta osin sääntely vastaa kaasumarkkinadirektiivin vähähiilisten polttoaineiden sertifiointia koskevia vaatimuksia, eikä 32–33 tai 35–37 pykäliin siten ehdotettaisi muutoksia.

3.3 Valtioneuvoston asetus eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä

Kestävyysasetuksella annetaan tarkempia säännöksiä uusiutuvien polttoaineiden kestävyyskriteereistä ja kestävyys osoittamisesta. Kestävyysasetuksen 3 §:ssä säädetään kasvihuonepäästövähennyksen laskennasta. Tältä osin asetuksessa viitataan RED-direktiivin liitteisiin sekä komission delegoituun asetukseen (EU) 2023/1185. Asetuksen 4 §:ssä säädetään toiminnanharjoittajan myöntämän kestävyystodistuksen sisältämistä vähimmäistiedoista.

Kestävyysasetuksen 5 §:ssä säädetään niistä tiedoista, jotka toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa kestävyyskriteeriselvityksessä. Näihin tietoihin kuuluu muun muassa uusiutuvan polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys, jos kasvihuonekaasupäästövähennystä sovelletaan kyseessä olevaan polttoaine-erään tai raaka-aineeseen. Kestävyysasetuksen 6 § sisältää yksityiskohtaisempaa sääntelyä ainetaseesta. Asetuksen 7 §:ssä säädetään niistä pysyvistä muutoksista, joista toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle. Näitä muutoksia ovat uusien raaka-aineiden ja uusiutuvien polttoaineiden sisällyttäminen kestävyysjärjestelmään, kasvihuonekaasupäästöjen tai

kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskentamenettelyjä koskeva pysyvä ja olennainen muutos, ainetasetta koskeva pysyvä ja olennainen muutos sekä muu kestävyysjärjestelmän hyväksymisen edellytyksissä tapahtunut pysyvä ja olennainen muutos. Kestävyysasetuksen 8 § sisältää tarkempaa sääntelyä todentajan pätevyysalueesta. Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan täytäntöönpano ja vähähiilisten polttoaineiden sisällyttäminen kansalliseen järjestelmään tuovat muutostarpeita kestävyysasetukseen.

3.4 Päästökauppalaki

Päästökauppalain 34 §:ssä säädetään kestävyuden osoittamisesta. Pykälän 3 momentti edellyttää, että jos ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessään uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa vetyä käyttävien muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden päästöiksi nollan, on polttoaineen täytettävä kestävyyslaissa säädetyt kestävyyskriteerit. Ilma-aluksen käyttäjän on osoitettava tämä kestävyyslain mukaisesti. Polttoaineiden nollapäästöisyydestä ja kestävyuden osoittamisesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitetusta kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista sekä komission asetuksen (EU) N:o 601/2012 muuttamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2018/2066, jäljempänä *MRR-asetus*. Nollaluokitelluilla polttoaineilla tarkoitetaan MRR-asetuksen mukaan biopolttoaineita, bionesteitä, biomassapolttoaineita, vähähiilisiä synteettisiä polttoaineita, muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tai kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita taikka seospolttoaineiden tai materiaalien osuuksia, jotka täyttävät MRR-asetuksen 38 artiklan 5 kohdassa tai 39 a artiklan 3 tai 4 kohdassa määritellyt kriteerit. MRR-asetus sisältää siten nykyisin myös lentoliikenteen polttoaineiden nollapäästöisyyttä koskevat säännökset.

Meriliikenteen polttoaineiden nollapäästöisyydestä ja hiilidioksidipäästökertoimista säädetään meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta, raportoinnista ja todentamisesta sekä direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/757, jäljempänä *MRV-asetus*. MRV-asetuksen II liitteen C kohdan 1.2 alakohdan mukaan, jos yhtiö käyttää RFNBO-polttoaineita, kierrätettyä hiilipitoista polttoainetta tai synteettistä vähähiilistä polttoainetta, hiilidioksidipäästökerroin on määritettävä MRR-asetuksen mukaisesti.

MRR- ja MRV-asetukseen tehtyjen muutosten johdosta päästökauppalain 34 §:n 3 momenttia tulisi päivittää vastaamaan MRR- ja MRV-asetusten voimassa olevaa sääntelyä. Kansallisesti kestävyuden osoittamisessa sovelletaan kestävyyslakia.

Käytännössä päästökauppalain mukainen toiminnanharjoittaja voi osoittaa polttoaineen kestävyuden kestävyyslain 3 luvun mukaisesti toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmällä tai komission tunnustamalla vapaaehtoisella järjestelmällä taikka polttoaineen toimittajan antamalla kestävyystodistuksilla, joilla kestävä polttoaine voidaan siirtää kestävyysjärjestelmästä toiseen. Kestävyystodistuksen tulee olla annettu Energiaviraston hyväksymän kestävyysjärjestelmän tai komission hyväksymän vapaaehtoisen järjestelmän puitteissa. Laivayhtiöiden ja ilma-aluksen käyttäjien osalta tarkoituksena olisi mahdollistaa kestävyuden osoittaminen kestävyystodistuksilla.

3.5 Kansallisen kestävyysjärjestelmän hyödyntäminen kestävyuden osoittamisessa

Suomi on perustanut kansallisen kestävyysjärjestelmän, joka on toiminut vuodesta 2013 alkaen. Kansallinen järjestelmä sisältää tällä hetkellä biopolttoaineet, bionesteet, biomassapolttoaineet ja RFNBO-polttoaineet. Kaasumarkkinadirektiivin myötä kansallista järjestelmää voitaisiin täydentää myös vähähiilillä polttoaineilla.

Suomi ei ole ilmoittanut kansallisesta järjestelmästäan komissiolle, minkä vuoksi kyseisen järjestelmän mukaisesti saatua sertifiointia tai kestävyystodistuksia ei hyväksytä muissa jäsenvaltioissa polttoaineiden kestävyuden osoittamiseen. Lisäksi FuelEU Maritime -asetus edellyttää meriliikenteen osalta, että polttoaineiden tulee olla sertifoituja komission tunnustamien kansallisten tai kansainvälisten vapaaehtoisten järjestelmien mukaisesti, jotta ne otetaan huomioon aluksella käytetyn energian kasvihuonekaasuintensiteetin laskemisessa.

Kansallisen järjestelmän toiminnanharjoittajat kuuluvat tällä hetkellä pääosin seuraaviin kategorioihin: päästökauppalaitoksiin, biopolttoaineiden ja liikenteessä käytettävän biokaasun valmistajiin ja jakelijoihin, valtionavustusta saaneisiin toiminnanharjoittajiin sekä biokaasua lämmöntuotannossa hyödyntäviin laitoksiin. Energiavirasto ei ole vielä tähän mennessä hyväksynyt RFNBO-polttoaineita koskevia kestävyysjärjestelmiä.

RED III -direktiivi tarkensi todentamiseen liittyviä vaatimuksia, joita tulisi noudattaa myös kansallisessa järjestelmässä. Sekä RED-direktiivissä että kaasumarkkinadirektiivissä viitataan kestävyyskriteerien, kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevien kriteerien sekä vähäistä epäsuoran maankäytön muutoksen riskiä koskevien kriteerien todentamista koskevista säännöistä annettuun komission täytäntöönpanoasetukseen (EU) 2022/996. Täytäntöönpanoasetuksessa on säännöksiä talouden toimijan määritelmästä, vapaaehtoisten järjestelmien hallinnosta, tarkastusprosessista ja erityisiä säännöksiä ainetasemenetelmästä ja unionin tietokannan täytäntöönpanosta. Valtaosa täytäntöönpanoasetuksen säännöksistä kohdistuu nimenomaisesti komission tunnustamiin vapaaehtoisin järjestelmiin. Komissio on aloittanut täytäntöönpanoasetuksen muutoksen valmistelun. Tällä hetkellä on epäselvää, miten ja miltä osin täytäntöönpanoasetus ja sen valmisteilla oleva muutos vaikuttavat kansalliseen järjestelmään, todentamiseen ja valvovaan viranomaiseen.

3.6 Kestävyyden osoittamisen suhde alkuperätakuisiin

Kestävyyskriteerejä ja kestävyden osoittamista koskeva sääntely on alkuperätakuista koskevasta sääntelystä erillinen säädöskokonaisuus. Alkuperätakuu on sähköinen asiakirja, joka toimii näyttönä siitä, että tietty energiaosuus tai -määrä on tuotettu uusiutuvilla energialähteillä, ydinvoimalla, tehokkaalla yhteistuotannolla tai hukkalämmöstä tai -kylmästä. Alkuperätakuujärjestelmän tarkoituksena on parantaa loppukäyttäjien mahdollisuuksia tehdä valintoja kuluttamansa energian tuotantotavasta luotettavasti. Alkuperätakuiden myöntämisen edellytyksenä ei ole, että energia täyttäisi kestävyyslaissa kyseiselle uusiutuvalla polttoaineelle säädetyt kestävyyskriteerit.

Energian alkuperätakuista annetun lain (1050/2021), jäljempänä *alkuperätakuulaki*, mukaan esimerkiksi kaasunmyyjän, joka myy kaasunkäyttäjälle kaasua uusiutuvana, on varmennettava kyseisen kaasun alkuperä peruuttamalla alkuperätakuista. Alkuperätakuulain mukaisen varmennusvelvoitteen täyttämiseksi riittää, että synteettisen kaasun tuottamiseen käytetystä sähköstä on peruutettu uusiutuvan sähkön alkuperätakuut. Alkuperätakuiden peruuttamisen myötä myytävä kaasu voidaan myydä uusiutuvana. Käytännössä on siten mahdollista, että kaasu olisi alkuperätakuulain tarkoittamalla tavalla uusiutuvaa, mutta jos kaasu ei täyttäisi kestävyyslaissa asetettuja kestävyyskriteereitä tai jos kestävyyskriteerien täyttymistä ei osoitettaisi kestävyyslain mukaisesti, se ei kuitenkaan olisi kestävyyslain tarkoittamalla tavalla kestävää uusiutuvaa polttoainetta. Tällöin kaasua ei voitaisi laskea mukaan esimerkiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007, jäljempänä *jakeluvelvoitelaki*) mukaisiin liikenteen uusiutuvien polttoaineiden velvoitteisiin.

3.7 Kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet

3.7.1 Yleistä

Vähähiilisten polttoaineiden alakategoriaan kuuluvien kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden määritelmä sekä tavoitteita ja vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskeva sääntely sisältyy RED-direktiiviin. Kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden sisällyttämistä RED-direktiiviin perustellaan RED II -direktiivin 89 johdanto-osassa sillä, että kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden käytön edistäminen voi edistää energialähteiden monipuolistamisen ja liikennealan hiilestä irtautumisen politiikkatavoitteita, jos ne saavuttavat kasvihuonekaasujen vähennysten vähimmäiskynnyksen. Sen vuoksi kyseiset polttoaineet olisi sisällytettävä polttoaineen toimittajia koskevaan velvoitteeseen, mutta jäsenvaltiot voivat halutessaan jättää kyseiset polttoaineet huomioimatta mainitussa velvoitteessa. RED II -direktiivin 89 johdanto-osassa todetaan edelleen, että kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet eivät ole uusiutuvia, joten niitä ei pitäisi ottaa huomioon laskettaessa uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa koskevaa unionin kokonaistavoitetta.

RED-direktiivin 25 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet huomioon liikenteen yleistavoitteen laskennassa. RED-direktiivin 29 a artiklan mukaan kierrätetyistä hiilipitoisista polttoaineista peräisin oleva energia voidaan laskea 25 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin vain, jos kyseisten polttoaineiden käytöstä saatava kasvihuonekaasupäästöjen vähennys on vähintään 70 prosenttia.

Kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden lisäämistä kestävyyslakiin arvioitiin RED III -direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Suomi päätti olla sisällyttämättä kyseisiä polttoaineita mukaan liikenteen jakeluelvoitteeseen, minkä katsottiin puoltaneen sitä, että kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet jätettiin myös kestävyyslain soveltamisalan ulkopuolelle. Täytäntöönpanon yhteydessä katsottiin, että siltä osin kuin toiminnanharjoittaja haluaisi hyödyntää tavoitteidensa saavuttamiseksi kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita, voitaisiin niiden kestävyys osoittaa komission tunnustamilla vapaaehtoisilla järjestelmillä. Kierrätetyille hiilipitoisille polttoaineille ei ole edelleenkään asetettu kansallisia tavoitteita.

3.7.2 Kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden määritelmä

Kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla tarkoitetaan RED-direktiivin 2 artiklan 35 kohdan mukaan nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka tuotetaan uusiutumaton alkuperää olevista nestemäisistä tai kiinteistä jätevirroista, jotka eivät sovellu direktiivin 2008/98/EY 4 artiklan mukaiseen materiaalien hyödyntämiseen, tai uusiutumaton alkuperää olevista, jätteiden käsittelystä peräisin olevasta kaasusta ja pakokaasusta, joita syntyy teollisuuslaitosten tuotantoprosessin väistämättömänä ja tahattomana seurauksena.

3.7.3 Kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden delegoitu asetus

Komission 10.2.2023 antamassa delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 vahvistetaan kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskeva vähimmäiskynnys. Lisäksi delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 täsmennetään menetelmä kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi. Delegoitu asetus (EU) 2023/1185 tuli voimaan 10.7.2023.

Delegoidun asetuksen (EU) 2023/1185 mukaan kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita käyttäen aikaan saatujen kasvihuonekaasupäästöjen vähenemän on oltava vähintään 70 prosenttia.

Delegoidun asetuksen (EU) 2023/1185 liitteessä säädetään yksityiskohtaisesti kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennemän määrittämisestä ja vahvistetaan kaikkien muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten liikenteen polttoaineiden ja kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kohdalla fossiilisen vertailukohdan kokonaispäästöiksi 94 gCO₂ekv/MJ.

Delegoidun asetuksen (EU) 2023/1185 soveltamisala koskee edelleen vain muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia nestemäisiä ja kaasumaisia liikenteen polttoaineita, vaikka RED-direktiivin mukainen RFNBO-polttoaineiden määritelmä on laajentunut myös muihin sektoreihin. Komissiolta aiemmin saatujen tietojen mukaan delegoitua asetusta on tarkoitus päivittää huomioimaan RED-direktiivin RFNBO-polttoaineiden laajentunut soveltamisala. Energiavirasto on 13.10.2025 päivytyssä Toiminnanharjoittajan RFNBO-ohjeessa (diaarinumero 3361/070002/2025) linjannut kansallisia kestävyysjärjestelmiä koskien, että ennen delegoidun asetuksen (EU) 2023/1185 päivitystä kaikille RFNBO-polttoaineille sovelletaan kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskentaan delegoidussa asetuksessa esitettyä menetelmää riippumatta siitä, millä sektoreilla niitä käytetään.

3.8 Vähähiilisten polttoaineiden tuotannon ja käytön kehitys

3.8.1 Yleistä

Vetyä käytetään Suomessa nykyisin pääasiassa öljynjalostuksessa sekä kemianteollisuuden prosesseissa ja kaivosteollisuudessa. Suurin osa vedystä valmistetaan tällä hetkellä fossiilisesta maakaasusta. Ensimmäinen Suomessa sijaitseva teollisen kokoluokan RFNBO-polttoaineiden tuotantolaitos käynnistyi alkuvuodesta 2025. Lisäksi lukuisia muita RFNBO-hankkeita on vireillä. Vähähiilisten polttoaineiden, mukaan lukien kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden, tuotantoa koskevista hankkeista ei ole vielä tehty investointipäätöksiä, mutta oletettavaa on, että ainakin osassa suunnitteilla olevissa RFNBO-hankkeissa tultaisiin mahdollisesti tuottamaan RFNBO-polttoaineiden lisäksi myös vähähiilisiä polttoaineita.

3.8.2 Lento- ja meriliikenteen velvoitteet

Vähähiilisille polttoaineille ei ole asetettu erillisiä kansallisia tavoitteita, mutta kyseisillä polttoaineilla voidaan täyttää EU:n lento- ja meriliikennettä koskevia velvoitteita. Kestävien lentopolttoaineiden käyttöönotosta ja toimittamisesta säädetään tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta kestäväälle lentoliikenteelle (ReFuelEU Aviation -aloite) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/2405, jäljempänä *ReFuelEU Aviation -asetus*. ReFuelEU Aviation -asetuksessa asetetaan osuudet kestäville lentopolttoaineille, joita tulee olla saatavilla unionin lentoasemilla. ReFuelEU Aviation -asetuksen mukaan lentopolttoaineen toimittajien on varmistettava, että kaikki ilma-alusten käyttäjien saataville kullakin unionin lentoasemalla asetettava lentopolttoaine sisältää kestäviä lentopolttoaineita. ReFuelEU Aviation -asetus soveltuu lentoasemiin, joiden matkustajamäärä on yli 800 000 matkustajaa vuodessa tai jolla rahtiliikennettä oli yli 100 000 tonnia.

Lentopolttoaineen toimittajan määritelmä sekä asetuksen edellyttämä seuraamusjärjestelmä on sisällytetty kansallisesti jakeluvelvoitelakiin. Jakeluvelvoitelain mukaan lentopolttoaineen toimittajalla tarkoitetaan sitä, jolla on lentopolttoaineen tai lentoliikenteeseen tarkoitettun vedyn omistusoikeus ennen kuin se luovutetaan unionin lentoasemalla ilma-alukseen. Velvoite lentopolttoaineiden kestävyys osoittamiseen perustuu ReFuelEU Aviation -asetukseen. Suomessa lentopolttoaineiden toimittajien tulee osoittaa lentopolttoaineen kestävyys joko Suomen kansallisen järjestelmän tai komission tunnustaman kansallisen tai kansainvälisen vapaaehtoisen järjestelmän mukaisesti.

Kestävien lentopolttoaineiden vähimmäisosuudet nousevat porrastetusti vuodesta 2025 alkaen viiden vuoden välein vuoteen 2050 asti. Kestävien lentopolttoaineiden osuuden tulee olla 2 prosenttia vuonna 2025, 6 prosenttia vuonna 2030, 20 prosenttia vuonna 2035, 34 prosenttia vuonna 2040, 42 prosenttia vuonna 2045 ja 70 prosenttia vuonna 2050. Lisäksi uusiutuville synteettiselle lentopolttoaineelle on asetettu kestäviin lentopolttoaineisiin sisältyvä alavelvoite, joka on 5 prosenttia vuonna 2035, 10 prosenttia vuonna 2040, 15 prosenttia vuonna 2045 ja 35 prosenttia vuonna 2050. Synteettisten lentopolttoaineiden tuotantoa koskevia investointipäätöksiä ei kuitenkaan ole vielä tähän mennessä tehty Euroopassa. ReFuelEU Aviation -asetus sisältää joustomekanismin, joka mahdollistaa kestävien lentopolttoaineiden vähimmäisosuuksia koskevasta velvoitteesta poikkeamisen vuoden 2034 loppuun asti siten, että lentopolttoaineen toimittaja voi toimittaa lentopolttoaineiden vähimmäisosuudet painotettuna keskiarvona kaikesta unionin lentoasemilla toimittamastaan lentopolttoaineesta.

ReFuelEU Aviation -asetuksessa tarkoitettuja kestäviä lentopolttoaineita ovat synteettiset lentopolttoaineet eli kestäväksi osoitetut RFNBO-polttoaineet, lentoliikenteen biopolttoaineet sekä kierrätetyt hiilipitoiset lentopolttoaineet. Kyseisten polttoaineiden määritelmät ja sallitut raaka-aineet ovat pääosin linkitetty RED-direktiivin kestävyys- ja sertifiointisääntelyyn.

ReFuelEU Aviation -asetuksen kestäviä lentopolttoaineita ja synteettisiä lentopolttoaineita koskevat velvoitteet katsotaan täytetyksi myös silloin, jos vähimmäisosuudet saavutetaan käyttämällä lentoliikenteeseen tarkoitettua uusiutuvaa RFNBO-vetyä tai vähähiilisiä lentopolttoaineita. Vähähiilillä lentopolttoaineilla tarkoitetaan muuta kuin biologista alkuperää olevia lentopolttoaineita, joiden energiasisältö on johdettu muusta kuin fossiilisesta vähähiilisestä vedystä ja jotka täyttävät elinkaaripäästöjen 70 prosentin vähennyskynnyksen ja menetelmän elinkaaripäästöjen vähennysten arvioimiseksi. Lisäksi vähähiilillä lentopolttoaineilla tarkoitetaan ilma-aluksissa käytettäväksi tarkoitettua vetyä, jonka energiasisältö on johdettu muista kuin fossiilisista uusiutumattomista lähteistä ja joka täyttää elinkaaripäästöjen 70 prosentin vähennyskynnyksen ja menetelmän elinkaaripäästöjen vähennysten arvioimiseksi.

Meriliikenteen päästövähennysvelvoitteista säädetään uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä meriliikenteessä sekä direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1805 (jäljempänä *FuelEU Maritime -asetus*). FuelEU Maritime -asetuksessa säädetään aluksella käytetyn energian kasvihuonekaasuintensiteetin asteittain laskevasta enimmäisrajasta. Aluksella raportointikauden aikana käytetyn energian vuotuinen keskimääräinen kasvihuonekaasuintensiteetti ei saa ylittää rajaa, joka lasketaan vähentämällä vertailuarvosta 91,16 gCO₂eq/MJ asetuksessa mainittu prosenttiosuus, joka korottuu kahdesta prosentista 80 prosenttiin vuodesta 2025 alkaen vuoteen 2050. FuelEU Maritime -asetuksen mukaan polttoaineiden tulee olla sertifioituja komission tunnustamien kansallisten tai kansainvälisten vapaaehtoisten järjestelmien mukaisesti, jotta ne otetaan huomioon aluksella käytetyn energian kasvihuonekaasuintensiteetin laskemisessa. Kasvihuonekaasuintensiteettiä koskeva velvoite on asetettu asetuksessa aluksen omistajalle tai muulle organisaatiolle tai henkilölle, joka on ottanut vastuun aluksen toiminnoista aluksen omistajalta ja suostunut ottamaan hoidettavakseen kaikki alusten turvallista toimintaa ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevassa kansainvälisessä turvallisuusjohtamissäännöstössä asetetut velvoitteet ja vastuut.

Lisäksi komissio on 5.11.2025 hyväksynyt kestävä liikenteen investointisuunnitelmaa koskevan tiedonannon, jossa esitetään keskeinen etenemissuunnitelma ilmailun ja meriliikenteen energiamurroksen nopeaksi nopeuttamiseksi. Tiedonanto keskittyy erityisesti meri- ja lentoliikenteen uusiutuviin ja vähähiilisiin polttoaineisiin, joiden osalta komissio esittää toimia investointien lisäämiseksi sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

3.8.3 Puhtaan teollisen kehityksen valtiontukikehys

Komissio hyväksyi 25.6.2025 uuden valtiontukikehityksen, joka täydentää puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaa. Kyseisessä puhtaan teollisen kehityksen valtiontukikehityksessä määritetään edellytykset, joiden täytyessä EU-maat saavat myöntää tukea investointeihin. Valtiontukikehys mahdollistaa tukitoimenpiteet, joilla tuetaan tietyin edellytyksin muun muassa investointeja vähähiilisten polttoaineiden tuotantoon. Lisäksi valtiontukikehys mahdollistaa jatkossa sen, että tuettavissa RFNBO-hankkeissa tuotettujen vähähiilisten polttoaineiden osuus voi olla enintään 20 prosenttia kokonaistuotannosta, kun tähän saakka edellytyksenä on ollut, että tuettavien RFNBO-hankkeiden kokonaistuotanto koostuu pelkästään RFNBO-polttoaineista.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksen pääasiallinen tavoite on kaasumarkkinadirektiivin vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevan sääntelyn kansallisen täytäntöönpanon edellyttämien säännösmuutosten toteuttaminen kestävyyslaissa. Esityksen tavoitteena on varmistaa, että vähähiilisten polttoaineiden käytöstä saatavat kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ovat vähintään 70 prosenttia, ja että komission delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 mukaisessa menetelmässä vahvistettuja vaatimuksia on noudatettu.

Esityksessä ehdotetaan kestävyyslain soveltamisalan laajentamista vähähiilisiin polttoaineisiin. Lisäksi esityksellä laajennettaisiin kansallista järjestelmää siten, että kansallisella järjestelmällä olisi mahdollista osoittaa myös vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuus, eli vähähiilisten polttoaineille asetetun kestävyyskriteerin täyttyminen. Päästökauppalaain ehdotetun 34 §:n mukaisille toiminnanharjoittajille, laivayhtiöille ja ilma-aluksen käyttäjille sekä valtionavustuspäätöksen saaneille tuen saajille asetettaisiin velvoite osoittaa vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttyminen. Lisäksi Huoltovarmuuskeskukselle sekä vähähiilisiä polttoaineita tuottavalle liikenteeseen tai teollisuuteen toimittavalle toiminnanharjoittajalle säädettäisiin oikeus osoittaa vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttyminen. Myös muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita ja vähähiilisiä polttoaineita samassa tuotantolaitoksessa tuottavalle toiminnanharjoittajalle, johon lakia sovelletaan jommankumman polttoaineen osalta, säädettäisiin oikeus osoittaa, että sen tuottamat muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet tai vähähiiliset polttoaineet täyttävät laissa säädetyt kestävyyskriteerit riippumatta siitä, mille toimialalle kyseisiä polttoaineita toimitetaan.

Päästökauppalaain 34 §:ää muutettaisiin MRR- ja MRV-asetusten muutosten johdosta siten, että RFNBO-polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden nollapäästöisyyden osoittamista koskevat vaatimukset lisättäisiin päästökauppalaikiin. Lisäksi laivayhtiöiden ja ilma-aluksen käyttäjien kestävyys osoittamistapoja tarkennettaisiin.

Uusiutuville polttoaineille asetetut kestävyyskriteerit ja kestävyyskriteereiden osoittamista koskeva sääntely pysyisivät kestävyyslaissa ja -asetuksessa ennallaan.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan täytäntöönpanon myötä tietyiltä kestävyyslain soveltamisalaan kuuluvilta toiminnanharjoittajilta edellytetään vähähiilisten polttoaineiden kestävyysosoittamista. Esitettyjen muutosten keskeisimmät yrityksiin kohdistuvat vaikutukset liittyvät kestävyyslain soveltamisalan laajentumisesta aiheutuviin kustannusvaikutuksiin ja hallinnolliseen taakkaan.

Vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisen mahdollistaminen kansallisella järjestelmällä nostaa lain soveltamisalan piiriin kuuluvien toiminnanharjoittajien määrää. Toistaiseksi ei ole tarkkaa arviota siitä, kuinka moni toiminnanharjoittaja haluaisi hyödyntää kansallista järjestelmää vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen. RFNBO-polttoaineiden tuotantoa suunnittelevien toiminnanharjoittajien osalta on odotettavissa, että toiminnanharjoittajat, jotka aikovat hyödyntää kansallista järjestelmää, käyttäisivät samaa järjestelmää myös vähähiilisten polttoaineiden kestävyysosoittamiseen. Kansainvälisessä toiminnassa olisi kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa hyödyntää komission tunnustamia vapaaehtoisia järjestelmiä, sillä kansallisen järjestelmän mukaisia kestävyystodistuksia ei hyväksytä muissa jäsenvaltioissa. Lisäksi meriliikenteen polttoaineiden tulee olla sertifioituja komission tunnustamien kansallisten tai kansainvälisten vapaaehtoisten järjestelmien mukaisesti, jotta ne otetaan huomioon FuelEU Maritime -asetuksen mukaisen aluksella käytetyn energian kasvihuonekaasuintensiteetin laskemisessa.

Riippumatta siitä, hyödyntääkö toiminnanharjoittaja kansallista järjestelmää vai komission tunnustamia vapaaehtoisia järjestelmiä, toiminnanharjoittajille aiheutuu välittömiä taloudellisia kustannuksia kestävyysjärjestelmän käyttöönotosta johtuvista sisäisistä prosesseista, kuten järjestelmään sisältyvien menettelyiden organisoinnista ja dokumentoinnista. Joissakin tapauksissa nämä prosessit voivat edellyttää konsulttipalveluiden hankintaa. Lisäksi välittömiä kustannuksia syntyy kestävyysjärjestelmän päätösmaksuista sekä todentamiseen liittyvistä kustannuksista.

Vähähiilisten polttoaineiden vaatimuksenmukaisuutta osoittavan toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymispäätöksen hinnasta kansallisessa järjestelmässä ei ole tässä vaiheessa tietoa. Energiaviraston päätöshinnat määräytyvät kustannusvastaavuuden mukaan. Hyväksymispäätöksen hinnan oletetaan olevan lähellä suppean kestävyysjärjestelmän hintaa.

Todentamiskustannuksia kertyy hyväksymishakemukseen liittyvän todentajan lausunnon hankinnasta sekä vuosittaisista kestävyysjärjestelmän noudattamista koskevista tarkastuksista. Lisäksi mahdolliset muutoshakemukset edellyttävät todentajan lausuntoa, mikäli kyse on vähäistä merkittävämmistä muutoksista. Todentamisen kustannukset vastaavat konsulttityön kustannuksia.

Olettaen, että kestävyysjärjestelmään hakeutuvilla toiminnanharjoittajilla kuluisi keskimäärin noin 120 tuntia hakemuksen jättämiseen liittyviin toimenpiteisiin, hallinnollinen kustannus olisi työ- ja elinkeinoministeriön sääntelytaakalaskurin mukaan noin 13 500 euroa toiminnanharjoittajaa kohden, sisältäen todentamiskustannukset ja päätösmaksut. Vuosittain toistuva kustannus kestävyysraportoinnista olisi yrityskohtaisesti arviolta 6 800–7 800 euroa.

Lisäksi komission tietokannan soveltamisalan laajeneminen vähähiilisiin polttoaineisiin lisäisi toiminnanharjoittajilta edellytettävää raportointia ja siihen liittyviä käytännön toimenpiteitä.

Raportointivelvollisuus edellyttää ensinnäkin perehtymistä komission tietokannan toiminnallisuuksiin sekä tarpeellisten tietojen oikea-aikaista syöttämistä järjestelmään.

4.2.2 Ympäristövaikutukset

Kaasumarkkinadirektiivin sertifiointisääntelyn tarkoituksena on varmistaa, että vähähiilisen vedyn ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä saatavat kasviuonekaasupäästöjen vähennykset ovat vähintään 70 prosenttia verrattuna fossiiliseen vertailukohtaan. 70 prosentin päästövähennysvaatimusta sovelletaan riippumatta siitä, mistä vähähiilinen vety tai vähähiiliset polttoaineet ovat valmistettu. Vähähiilisen vedyn ja vähähiilisten polttoaineiden valmistaminen sähköstä edellyttää vähäpäästöisen sähkön käyttämistä. Jos vähähiilistä vetyä tai vähähiilisiä polttoaineita valmistetaan maakaasusta, 70 prosentin päästövähennyksen saavuttaminen edellyttää, että prosessista syntyvä hiilidioksidi otetaan talteen ja varastoidaan pysyvästi tai hyödynnetään siten, että hiilidioksidi on pysyvästi kemiallisesti sitoutunut tuotteeseen. Näin ollen fossiilisten polttoaineiden korvaaminen vähähiilillä polttoaineilla voi edesauttaa ilmastotavoitteiden saavuttamista erityisesti lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä, kun uusiutuvia RFNBO-polttoaineita ei ole vielä kustannustehokkaasti laajalti saatavilla.

Esitys taikka voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö eivät aseta vähähiilille polttoaineille erillisiä kansallisia tavoitteita, mutta kyseisillä polttoaineilla voidaan täyttää EU:n lento- ja meriliikennettä koskevia velvoitteita. Esityksellä ei ole vaikutuksia uusiutuville polttoaineille asetettuihin tavoitteisiin. Esityksen tavoitteena on varmistaa vähähiilisen vedyn ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä saatavat kasviuonekaasupäästöjen vähennykset.

4.2.3 Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset

Esityksen ei arvioida heikentävän perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista.

4.2.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Energiaviraston tehtäviin sisältyy toiminnanharjoittajien ja todentajien ohjeistaminen, hakemusten ja niihin perustuvien selvitysten käsittely sekä valvonta- ja tarkastustoiminta.

RFNBO-polttoaineisiin liittyvään toteutuneeseen työmäärään perustuen kestävyysääntelyn laajentaminen uusiin toiminnanharjoittajiin lisää Energiaviraston työmäärää arviolta yhdellä vakituisella henkilötyövuodella (80 000 euroa). Työmäärän oletetaan kuitenkin laskevan pitkällä aikavälillä arviolta puolikkaaseen henkilötyövuoteen (40 000 euroa). Työmäärää kasvattavat vähähiilisiä polttoaineita koskevan ohjeistuksen laatiminen sekä uusien toiminnanharjoittajien neuvonta ja kestävyysjärjestelmiä koskevien hyväksymis- ja muutospäätösten käsittely. Hyväksymis- ja muutospäätösten käsittely katetaan päätösmaksuilla.

Hallitus on 6.2.2024 talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa linjannut, että valtion organisaatioiden tulee varmistaa EU:sta ja kansallisesta lainsäädännöstä tulevien uusien velvoitteiden hoitaminen pääsääntöisesti nykyisten määrärahojen puitteissa. Mahdollisista lisämäärärahoista päätetään osana valtion talousarvioesitystä tai julkisen talouden suunnitelmaa.

Todentajat toimivat viranomaistehtävissä todentaessaan polttoaineiden kestävyysjärjestelmiä. Jatkossa todentajalla olisi mahdollisuus todentaa myös vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttyminen. Tämä kuitenkin edellyttäisi pätevyuden osoittamista ja todentajan hyväksymispäätöksen muuttamista. Todentajan hyväksymispäätöksen muuttaminen maksaa 1 500 euroa. Myös uusia todentajaorganisaatioita voisi hakeutua kestävyyslain

mukaisiksi todentajiksi. Päätös todentajan hyväksymisestä maksaa 3 400 euroa. Todentajien työmäärän odotetaan kasvavan suhteessa uusien toiminnanharjoittajien kanssa.

Laivayhtiöitä ja ilma-aluksen käyttäjiä koskeva tarkennus ei vaikuttaisi suoraan Energiaviraston tai Traficomien työmäärään, mutta selkeyttäisi laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän biopolttoaineen, biokaasun, RFNBO-polttoaineen tai vähähiilisen polttoaineen kestävyys osoittamista. Laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän ei tarvitsisi hakea kestävyysjärjestelmän hyväksyntää Energiavirastolta.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Valmistelun aikana tarkasteltiin vaihtoehtoa, jossa vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttymisen osoittamista ei olisi mahdollistettu kansallisen järjestelmän kautta. Tällöin vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttymisen olisi ollut osoitettavissa ainoastaan komission hyväksymillä kansallisilla tai kansainvälisillä vapaaehtoisilla järjestelmillä. Vapaaehtoisten järjestelmien etuna on, että niiden kautta saatu sertifiointi hyväksytään myös muissa jäsenvaltioissa osoituksena kestävyyskriteerin täyttymisestä. Toisaalta vapaaehtoisen järjestelmän ylläpito on toiminnanharjoittajalle usein kalliimpaa verrattuna kansallisen järjestelmän kustannuksiin. Komissio ei ole vielä tähän mennessä hyväksynyt vähähiilisiä polttoaineita koskevia kansallisia tai kansainvälisiä vapaaehtoisia järjestelmiä, mutta oletettavaa on, että ainakin osa vapaaehtoisista järjestelmistä laajentuisi kattamaan myös vähähiiliset polttoaineet.

Lisäksi valmistelun aikana arvioitiin vähähiilisten polttoaineiden alakategoriaan kuuluvien kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden lisäämistä kestävyyslakiin. RED III -direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä päädyttiin jättämään kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet kestävyyslain soveltamisalan ulkopuolelle, sillä Suomi päätti olla sisällyttämättä kyseisiä polttoaineita mukaan liikenteen jakeluvelvoitteeseen. RED III -direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä todettiin kuitenkin, että mikäli tarve kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kestävyys osoittamiselle lisääntyy, olisi tarkoituksenmukaista harkita uudelleen niiden lisäämistä kestävyyslakiin.

Vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittaminen kansallisella järjestelmällä katsottiin tarkoituksenmukaiseksi toiminnanharjoittajien hallinnollisen taakan minimoimiseksi erityisesti silloin, kun toiminnanharjoittaja tuottaa sekä RFNBO-polttoaineita että vähähiilisiä polttoaineita. Tällöin kansallista järjestelmää hyödyntävät toiminnanharjoittajat voisivat osoittaa molempien polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymisen samalla järjestelmällä. Valmistelun aikana pidettiin myös tarkoituksenmukaisena, että kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet lisättäisiin samalla kestävyyslain soveltamisalaan. Kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden jättämistä kansallisen järjestelmän ulkopuolelle ei pidetty enää perusteltuna nyt, kun kestävyyslain soveltamisalaa laajennettiin muutoin vähähiilisiin polttoaineisiin. Lisäksi katsottiin tärkeäksi, että Suomen kestävyyskriteerien osoittamiseen liittyvä osaaminen laajentuisi myös vähähiilisiin polttoaineisiin, mukaan lukien mahdolliset kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet, vaikkakaan kyseisille polttoaineille, kuten muillekaan vähähiilisille polttoaineille, ei ole asetettu kansallisia tavoitteita.

Lisäksi valmistelun yhteydessä tarkasteltiin vaihtoehtoa, jossa kaasumarkkinadirektiivin edellyttämä vähähiilisten polttoaineiden sertifiointia koskeva sääntely olisi sisällytetty uusiutuviin polttoaineista erilliseen lainsäädäntöön. Valmistelun aikana päädyttiin kuitenkin siihen, että RFNBO-polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden sääntelykehikon

yhtenäisyyden vuoksi olisi tarkoituksenmukaisempaa laajentaa kestävyyslain soveltamisalaa ja lisätä vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttymisen osoittamista koskeva sääntely kestävyyslakiin.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Kaasumarkkinadirektiivin täytäntöönpano on vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisen osalta tällä hetkellä pääsääntöisesti kesken kaikissa jäsenvaltioissa, eikä tämänhetkisen tiedon mukaan yksikään jäsenvaltio ole vielä ilmoittanut kyseisen artiklan täytäntöönpanotoimia komissiolle.

5.2.1 Viro

Virossa uusiutuvien polttoaineiden kestävyyskriteereistä säädetään energiasektorin toiminnasta annetussa laissa (Energiamajanduse korralduse seadus, Energy Sector Organisation Act RT I, 05.07.2016, 3). Virossa ei ole kansallista kestävyysjärjestelmää, vaan toiminnanharjoittajien tulee käyttää komission tunnustamia vapaaehtoisia järjestelmiä polttoaineiden kestävyden osoittamiseksi. Lisäksi Viron järjestelmä eroaa Suomesta siten, että Virossa alkuperätakuut ja kestävyystodistukset on linkitetty yhteen.

Kaasumarkkinadirektiivin edellyttämä lainsäädäntö on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskuussa 2026 ja lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alkupuolella. Tarkoituksena on, että energiasektorin toiminnasta annetun lain soveltamisalaa laajennettaisiin vähähiilisiin polttoaineisiin. Vähähiilisten polttoaineiden kestävyys sääntelyn olisi tarkoitus olla yhdenmukainen uusiutuvia polttoaineita koskevan sääntelyn kanssa.

5.2.2 Ruotsi

Ruotsissa RED III-direktiivin edellyttämä kestävyyskriteerisääntely on pantu täytäntöön eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereitä koskevalla lailla (Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen). Lain valvontaviranomaisena toimii paikallinen Energiavirasto.

Ruotsin lainsäädännön mukainen kestävyysjärjestelmä on pitkälti samankaltainen kuin Suomen kansallinen järjestelmä. Ruotsin kestävyysjärjestelmän soveltamisalaan kuuluvat kuitenkin biopolttoaineiden, bionesteiden ja RFNBO-polttoaineiden lisäksi myös kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet. Ruotsissa kaasumarkkinadirektiivin täytäntöönpanovalmistelut on aloitettu.

5.2.3 Alankomaat

Alankomaissa RED III-direktiivin edellyttämä uusiutuvien polttoaineiden kestävyyskriteerisääntely perustuu kansalliseen ympäristölainsäädäntöön (Wet milieubeheer) ja myös kaasumarkkinadirektiivin 9 artikla on tarkoituksena täytäntöönpanna kyseisellä lailla. Kestävyyskriteereiden yksityiskohtaisempi sääntely sisällytettiin alemmpitasoiseen säädökseen (Besluit en ministeriële regeling hernieuwbare energie vervoer). Järjestelmä perustuu laajalti vapaaehtoisten järjestelmien käyttöön.

Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan edellyttämä lainsäädäntö on tarkoitus käsitellä edustajainhuoneessa ja senaatissa vuonna 2026. Lisäksi Alankomaissa valmistellaan samanaikaisesti alemman asteista sääntelyä, johon vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskeva yksityiskohtaisempi sääntely on tarkoitus sisällyttää.

6 Lausuntopalaute

6.1 Yleistä

Esitysluonnos on ollut lausuntokierroksella 22.12.2025–13.2.2026 lausuntopalvelu.fi-verkkopalvelun kautta. Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi esitysluonnoksesta lausuntoa 74 taholta, jotka koostuivat pääosin ministeriöistä ja viranomaisista, yrityksistä ja yhdistyksistä. Myös muilla kuin jakelussa mainituilla tahoilla oli mahdollisuus antaa lausunto lausuntopalvelu.fi -verkkopalvelun kautta. Lausuntopyyntö ja saadut lausunnot ovat tutustuttavissa lausuntopalvelu.fi-sivustolla tai valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankeet tunnuksella TEM049:00/2025.

Lausuntoja saatiin yhteensä 13 kappaletta. Lausunnon antoivat liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, CPC Finland Oy, Hycamite TCD Technologies Oy, Traficom, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Energiavirasto, Gasgrid Finland Oy, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Liquid Sun Oy, Suomen Vetyklusteri ry, Green North Energy Oy, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry sekä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry. Verohallinto ja valtiovarainministeriö ilmoittivat, että heillä ei ollut lausuttavaa.

Annetuissa lausunnoissa kannatettiin lakiehdotuksia pääosin. Lausunnoissa jatkovalmistelussa huomioitavaksi nostetut seikat liittyivät erityisesti kestävyyslain ja vähähiilisten polttoaineiden osalta niihin toimialoihin, joilla vähähiilisten polttoaineiden tuottajalla on lakiehdotuksen mukaan oikeus osoittaa vähähiilisten polttoaineiden kestävyys. Päästökauppalakia koskevan lakiehdotuksen osalta lausunnoissa nostettiin esiin erityisesti päästökauppalaan suhde kestävyyslakiin laivayhtiöihin ja ilma-alusten käyttäjiin kohdistuvien velvoitteiden osalta.

6.2 Kestävyyslaki ja vähähiiliset polttoaineet

Lausuntopalautteessa kannatettiin kestävyyslain ja kansallisen järjestelmän soveltamisalan laajentamista vähähiilisiin polttoaineisiin. Muutamassa lausunnossa kannatettiin kuitenkin, että lakiehdotuksen 2 b §:n 3 momentissa säädettyä oikeutta vähähiilisten polttoaineiden kestävyysosoittamiseen ei rajattaisi ainoastaan tietyille toimialoille. Momentin soveltamisalan laajentamista perusteltiin sillä, että kehittyvässä markkinassa myös muilla kuin ehdotuksen mukaisilla toimialoilla voi tulla tarve osoittaa polttoaineiden kestävyys, minkä lisäksi kestävyystodistusten ja polttoaineiden kestävyysosoittamisen vapaaehtoisen osoittamisen rooli yritysten vastuullisuustyön välineenä tulisi tunnustaa. Lausunnoissa pidettiin tärkeänä, että jos tuotantolaitos on oikeutettu kestävyysosoittamiseen RFNBO-polttoaineiden osalta, tulisi sen lähtökohtaisesti olla oikeutettu osoittamaan kestävyys myös vähähiilisten polttoaineiden osalta, ja toisinpäin.

Lisäksi lausunnoissa tuotiin esiin, että vähähiilisiä polttoaineita (e-metaania) metaaniverkkoon syöttävillä verkkokäyttäjillä on velvollisuus osoittaa polttoaineen vähähiilisyttä koskevien vaatimusten täyttyminen saadakseen verkkoon syöttöä koskevat lakisääteiset alennukset. Kestävyysosoittamista koskevan oikeuden rajaaminen esitysluonnoksen mukaisille toimialoille saattaisi jättää osan metaaniverkon käyttäjistä kansallisen järjestelmän ulkopuolelle, vaikka kestävyysosoittaminen kansallisella järjestelmällä voisi kyseisissä tapauksissa tehokas keino osoittaa verkkoon syötetyn e-metaanin vähähiilisyys.

Lakiehdotuksen 2 b §:ään lisättiin jatkovalmistelussa uusi neljäs momentti, jossa säädettäisiin RFNBO-polttoaineita ja vähähiilisiä polttoaineita samassa tuotantolaitoksessa tuottava toiminnanharjoittajan, johon lakia sovelletaan 2 tai 2 b §:n nojalla jommankumman polttoaineen osalta, oikeudesta osoittaa, että sen tuottamat RFNBO-polttoaineet tai vähähiiliset polttoaineet

täyttävät laissa säädetyt kestävyyskriteerit riippumatta siitä, mille toimialalle toiminnanharjoittaja toimittaa kyseisiä polttoaineita. Muut tahot voisivat osoittaa polttoaineiden kestävyuden komission tunnustamalla vapaaehtoisilla järjestelmillä kyseisten järjestelmien ehtojen mukaisesti.

Lausuntopalautteessa nostettiin esiin myös valmisteilla oleva ISO 19870-1 standardi, joka on muun muassa päästöjen allokaation suhteen ristiriidassa delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 kanssa. Kaasumarkkinadirektiivissä eikä delegoidussa asetuksessa edellytetä ISO-standardin mukaisuutta. Valmistelun aikana ei ollut mahdollista huomioida tarkemmin ISO-standardin eroavaisuuksia voimassa olevaan EU-sääntelyyn.

Lisäksi lausuntopalautteessa tuotiin esiin Energiaviraston resurssit ja lisääntyvä työmäärä sekä Energiaviraston että muiden lausunnonantajien taholta.

6.3 Kestävyyden osoittaminen päästökaupassa

Lausuntopalautteessa nostettiin esiin päästökauppalain 34 §:n ja sen muutosehdotuksen sisältämä viittaus kestävyyslakiin laivayhtiöiden ja ilma-alusten käyttäjien osalta. Päästökauppalain 34 §:n ja sen muutosehdotuksen sisältämän kestävyyslain viittauksen myötä kestävyyslain mukainen toiminnanharjoittajan määritelmä soveltuisi myös laivayhtiöihin ja ilma-alusten käyttäjiin. Toiminnanharjoittajan määritelmän soveltuminen laivayhtiöihin ja ilma-alusten käyttäjiin sellaisenaan voitaisiin tulkita edellyttävän laivayhtiöiltä ja ilma-alusten käyttäjiltä EU:n päästökauppasääntelyyn nähden ylimääräisten velvoitteiden noudattamista, koskien esimerkiksi toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää ja kestävyyskriteeriselvityksen toimittamista Energiavirastolle. Lakiehdotuksen 34 §:ää selkeytettiin jatkovalmistelussa siten, että laivayhtiöiltä ja ilma-aluksen käyttäjältä riittäisi kestävyuden osoittamiseksi polttoaineen toimittajalta saatu kestävyystodistus.

Lisäksi lausuntopalautteessa nostettiin esiin, tulisiko fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta annettua lakia (1066/2024) muuttaa vastaavalla tavalla kuin esitysluonnoksessa on ehdotettu muutettavaksi päästökauppalakia. Lisäksi lausuntopalautteessa pyydettiin arvioitavaksi, että tulisiko kestävyyslakiin lisätä viittaus fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta annettuun lakiin. Fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta annettuun lakiin on tarkoitus tehdä muutoksia erillisellä hankkeella. Samassa yhteydessä on tarkoitus ehdottaa muutettavaksi kestävyuden osoittamista koskevaa 11 §:ää sekä lisättäväksi kestävyyslakiin tarvittavat viittaussäännökset fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta annettuun lakiin.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä

1 §. Lain soveltamisala. Lain soveltamisalaan lisättäisiin vähähiiliset polttoaineet. Lain soveltamisala kattaisi siten jatkossa uusiutuvien polttoaineiden lisäksi vähähiilisen vedyn, synteettiset kaasumaiset ja nestemäiset polttoaineet, joiden energiasisältö on peräisin vähähiilisestä vedystä, sekä kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet. Soveltamisalan laajentaminen perustuu kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan täytäntöönpanoon. Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 2 kohdan mukaan sen varmistamiseksi, että vähähiilisen vedyn ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä saatavat kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ovat vähintään 70 prosenttia, jäsenvaltioiden on edellytettävä, että talouden toimijat osoittavat, että tätä vähimmäisrajaa ja että komission 9 artiklan 5 kohdan nojalla antaman delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 mukaisessa menetelmässä vahvistettuja vaatimuksia on noudatettu.

Vähähiilisten polttoaineiden alakategoriaan kuuluvien kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden osalta menetelmä kyseisillä polttoaineilla saavutettavien kasviuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi on vahvistettu komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185.

Kestävyysslaissa säädetään kansallisesta järjestelmästä, jolla kestävyysslain mukaiset toiminnanharjoittajat voivat osoittaa biopolttoaineita, bionesteitä, biomassapolttoaineita sekä RFNBO-polttoaineita koskevien kestävyysskriteereiden täyttymisen. Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan täytäntöönpanon myötä kansallinen järjestelmä on tarkoituksenmukaista laajentaa kattamaan myös vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisen.

2 §. *Lain suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälään lisättäisiin uusi *2 momentti*, minkä vuoksi nykyiset 2–4 momentit siirtyisivät 3–5 momentiksi.

Pykälän uudessa *2 momentissa* viitattaisiin muuhun lainsäädäntöön, jonka nojalla kestävyysslakia sovellettaisiin vähähiilisiin polttoaineisiin. Uuden 2 momentin mukaan lakia sovellettaisiin vähähiilisiin polttoaineisiin päästökauppalain mukaisesti. Päästökauppalain 34 §:ssä säädetään kestävyyden osoittamisesta. Ehdotetussa päästökauppalain 34 §:n 1 ja 2 momentissa edellytettäisiin vähähiilisten polttoaineiden osalta, että jos toiminnanharjoittaja, laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessään vähähiilisten polttoaineiden päästöiksi nollan, on polttoaineen täytettävä kestävyysslaissa säädetty kestävyysskriteeri. Toiminnanharjoittajan on osoitettava kestävyysskriteerin täytyminen kestävyysslain mukaisesti. Laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän on osoitettava kestävyysskriteerin täytyminen polttoaineen toimittajalta saadulla kestävyysskriteerillä taikka kestävyysslain mukaisesti kansallisella kestävyyssjärjestelmällä tai komission hyväksymällä vapaaehtoisella järjestelmällä.

Pykälän *3 momenttia* täydennettäisiin vähähiilisten polttoaineiden osalta. Lakia sovellettaisiin myös vähähiilisiin polttoaineisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta. Valtionavustuspäätöksessä voidaan tarkemmin määrätä, miten lain kestävyysskriteerien täyttymisen osoittamista koskevaa 12–25 §:ää sovelletaan tuettavaan hankkeeseen, ja tuen saajan velvollisuudesta selvittää tuen myöntäjälle, miten kestävyysskriteerien täytyminen on osoitettu.

Komissio hyväksyi 25.6.2025 uuden valtioneuvoston päätöksen, joka täydentää puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaa. Puhtaan teollisen kehityksen valtioneuvoston päätöksessä määritetään edellytykset, joiden täytyessä EU-maat saavat myöntää tukea investointeihin. Puhtaan teollisen kehityksen valtioneuvoston päätös mahdollistaa tukitoimenpiteet, joilla tuetaan tietyin edellytyksin muun muassa investointeja vähähiilisten polttoaineiden tuotantoon. Lisäksi uusi valtioneuvoston päätös mahdollistaa jatkossa sen, että tuettavissa RFNBO-hankeissa tuotettujen vähähiilisten polttoaineiden osuus voi olla enintään 20 prosenttia polttoaineiden kokonaistuotannosta, kun tähän saakka edellytyksenä on ollut, että kokonaistuotanto koostuu pelkästään RFNBO-polttoaineista. Valtioneuvoston päätös on voimassa 31.12.2030 saakka. Näin ollen pykälän 3 momentin soveltamisalan laajentaminen vähähiilisiin polttoaineisiin olisi tarkoituksenmukaista.

Pykälän *4 momentti* pysyisi sisällöllisesti muuttumattomana, mutta momentin momenttiviittaus päivitetäisiin vastaamaan pykälän uutta sisältöä.

Pykälän *5 momenttiin* tehtäisiin tekninen korjaus, jonka tarkoituksena on selkeyttää momentin luettavuutta. Momentista myös poistettaisiin maininta lämpötilan ja paineen normaaliolosuhteista. Muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa momentin asiallista sisältöä eikä sen

soveltamisalaa. Momentin virtausnopeusraja viittaisi edelleen kaasun määrään sellaisena kuin se on mitattuna lämpötilan ja paineen normaaliolosuhteissa eli 0 °C:n lämpötilassa ja 1 baarin paineessa. Lisäksi momentin momenttiviittaus päivitetäisiin.

2 b §. *Oikeus kestävyyden osoittamiseen.* Pykälän 1 momentissa huomioitaisiin lain soveltamisalan laajentuminen Huoltovarmuuskeskuksen osalta. Jatkossa Huoltovarmuuskeskus voisi uusiutuvien polttoaineiden lisäksi osoittaa hankkimiensa vähähiilisten polttoaineiden kestävyyden lain mukaisesti.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin vähähiilisiä polttoaineita liikenteeseen, kaivosteollisuuteen, valmistavaan teollisuuteen, rakentamiseen tai tietopalveluliiketoimintaan tuottavan toiminnanharjoittajan oikeudesta osoittaa vähähiilisten polttoaineiden kestävyydskriteerin täyttyminen. Liikennekäytöllä tarkoitettaisiin tässä yhteydessä tie-, lento-, ja meriliikennettä.

Tieliikenteen, kaivosteollisuuden, valmistavan teollisuuden, rakentamisen ja tietoliikennetoiminnan osalta toiminnanharjoittajalle olisi tarkoituksenmukaista asettaa oikeus osoittaa vähähiilisten polttoaineiden kestävyys näillä samoilla toimialoilla, joilla on asetettu tavoitteita RFNBO-polttoaineiden käytölle, ottaen huomioon, että sama toiminnanharjoittaja voi tuottaa samassa laitoksessa sekä RFNBO-polttoaineita että vähähiilisiä polttoaineita, ja että kyseisiä polttoaineita voidaan käyttää samoilla toimialoilla. Lento- ja meriliikenteessä ReFuelEU Aviation ja FuelEU Maritime -asetukset edellyttävät kestävyyden osoittamista, jotta vähähiiliset polttoaineet voidaan huomioida kyseisten toimialojen velvoitteissa. Meriliikenteen osalta polttoaineiden tulee kuitenkin olla sertifioituja komission tunnustamien kansallisten tai kansainvälisten vapaaehtoisten järjestelmien mukaisesti.

Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita ja vähähiilisiä polttoaineita samassa tuotantolaitoksessa tuottavan toiminnanharjoittajan, johon kestävyyslakia sovelletaan 2 tai 2 b §:n nojalla jommankumman polttoaineen osalta, oikeudesta osoittaa muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttyminen riippumatta siitä, mille toimialalle toiminnanharjoittaja toimittaa muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tai vähähiilisiä polttoaineita.

Tällöin muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tuottava toiminnanharjoittaja, johon kestävyyslakia sovelletaan esimerkiksi jakeluvelvoitelain mukaisesti, tai joka toimittaa muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita kaivosteollisuuteen, valmistavaan teollisuuteen, rakentamiseen tai tietopalveluliiketoimintaan, voisi osoittaa, että sen samassa tuotantolaitoksessa tuottamat vähähiiliset polttoaineet täyttävät laissa säädetyt kestävyyskriteerit siitä huolimatta, että vähähiilisiä polttoaineita toimitettaisiin muille kuin 3 momentissa mainituille toimialoille. Vastaavasti vähähiilisiä polttoaineita tuottava toiminnanharjoittaja, joka toimittaa vähähiilisiä polttoaineita 3 momentissa mainituille toimialoille, voisi osoittaa, että sen samassa tuotantolaitoksessa tuottamat muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet, joihin lakia ei sovelleta 2 tai 2 b §:n nojalla, täyttävät laissa säädetyt kestävyyskriteerit.

Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden markkinat ovat vielä varhaisessa kehitysvaiheessa, minkä vuoksi kaikkia toimialoja, joille kyseisiä polttoaineita voidaan toimittaa, ei ole mahdollista ennakolta tunnistaa. Uuden 4 momentin tavoitteena on välttää tilanne, jossa toiminnanharjoittaja, joka on oikeutettu hyödyntämään kansallista järjestelmää joko muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteereiden täyttymisen

osoittamisessa, joutuisi käyttämään kansallisen järjestelmän sijasta komission tunnustamia vapaaehtoisia järjestelmiä sellaisten samassa laitoksessa tuotettujen muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden kestävyysosoittamiseen, jotka eivät ole kestävyyslain soveltamisalan ja kansallisen järjestelmän piirissä.

Sellainen toiminnanharjoittaja, jolla ei ole lain 2 tai 2 b §:n nojalla velvollisuutta tai oikeutta osoittaa muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymistä, ja joka ei siten kuulu kestävyyslain soveltamisalan ja kansallisen järjestelmän piiriin, voi kuitenkin osoittaa kyseisten polttoaineiden kestävyyskriteerit komission tunnustamilla vapaaehtoisilla järjestelmillä.

4 §. Määritelmät. Pykälän 13 kohdan toiminnanharjoittajan määritelmää laajennettaisiin soveltumaan myös sellaiseen oikeushenkilöön tai luonnolliseen henkilöön, joka tuottaa, valmistaa, hankkii, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää vähähiilistä polttoainetta tai niitä sisältäviä polttoaineita tai joka tosiasiallisesti määrää mainitusta toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2 tai 2 b §:n nojalla.

Pykälän 14 kohdassa säädettyä kestävyyskriteerien määritelmää täydennettäisiin koskemaan myös vähähiilisiä polttoaineita. Vähähiilisille polttoaineille asetettuihin vaatimuksiin viitattaisiin säädösteknisen selkeyden ja yhtenäisyyden vuoksi RFNBO-polttoaineita vastaavalla tavalla vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerinä, vaikka näitä polttoaineita koskevat vaatimukset poikkeavat biomassasta valmistettujen polttoaineiden kestävyyskriteereistä. Vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteeri olisi 6 §:ssä säädetty kasvihuonekaasupäästövähennys.

Pykälän 16 kohtaan tehtäisiin tekninen muutos siten, että kohdan loppuun muutettaisiin pisteen tilalle puolipiste.

Lisäksi pykälään lisättäisiin uudet 17–19 kohdat.

Pykälän 17 kohdan mukaan kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla tarkoitettaisiin nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka tuotetaan uusiutumattomasta alkuperää olevista nestemäisistä tai kiinteistä jätevirroista, jotka eivät sovellu jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY 4 artiklan mukaiseen materiaalien hyödyntämiseen, tai uusiutumattomasta alkuperää olevista, jätteiden käsittelystä peräisin olevasta kaasusta ja pakokaasusta, joita syntyy teollisuuslaitosten tuotantoprosessin väistämättömänä ja tahattomana seurauksena. Määritelmä perustuisi RED-direktiivin 2 artiklan 35 kohtaan. Kansallista tulkintakäytäntöä määritelmän piiriin kuuluvista polttoaineista ei vielä ole.

Pykälän 18 kohdan mukaan vähähiilisellä vedyllä tarkoitettaisiin vetyä, jonka energiasisältö on peräisin uusiutumattomista lähteistä ja joka täyttää kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan 70 prosentin vähimmäisrajan verrattuna komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 vahvistettuun RFNBO-polttoaineiden fossiiliseen vertailukohtaan. Delegoidun asetuksen liitteen A osan 2 kohdan mukaan kaikkien RFNBO-polttoaineiden ja kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kohdalla fossiilisen vertailukohdan kokonaispäästöt ovat 94 gCO₂ekv/MJ. Määritelmä perustuisi kaasumarkkinadirektiivin 2 artiklan 11 kohtaan.

Kestävyyslain mukaisen vähähiilisen vedyn määritelmän tarkoituksena on osoittaa uusiutumattomiksi energialähteiksi katsottaisiin myös sellainen uusiutuvista lähteistä peräisin oleva sähkö, jota ei voitaisi osoittaa osittain tai kokonaan uusiutuvaksi lain 6 b §:n mukaisesti eli RFNBO-kelpoiseksi sähköksi. Jos vedyn tuotannossa käytettävä verkosta otettu sähkö osoitetaan lain 6

b §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti osittain uusiutuvaksi, RFNBO-kelpoisen sähkön osuus määriteltäisiin sen uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön keskimääräisen osuuden perusteella, joka tuotantomaassa on ollut kaksi vuotta ennen kyseistä tuotantovuotta. Suomessa uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön tuotannossa oli 54,31 prosenttia vuonna 2024 (SHARES). Näin ollen vuonna 2026 verkosta otetulla sähköllä tuotetun vedyn osalta toiminnanharjoittaja voisi osoittaa 54,31 prosenttia sähköstä RFNBO-kelpoiseksi uusiutuvaksi sähköksi. Loppuosan sähköstä katsottaisiin olevan vähähiilisen vedyn tuotantoon kelpaavaa sähköä.

Vastaavasti tilanteessa, jossa vedyn tuotannossa käytettävä uusiutuva sähkö olisi peräisin laitoksesta, joka olisi suoraan yhteydessä vedyn tuotantolaitokseen, sekä tilanteessa, jossa uusiutuva sähkö olisi hankittu PPA-sopimuksella tai -sopimuksilla uusiutuvan sähkön tuotantolaitoksista, mutta sähköä ei voitaisi katsoa kokonaan uusiutuvaksi 6 b §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan mukaisesti taikka 2 momentin mukaisesti osittain tai kokonaan uusiutuvaksi yhdistelemällä 1 momentin mukaisia sähkönhankintatapoja, sähkön katsottaisiin olevan vähähiilisen vedyn tuotantoon kelpaavaa sähköä.

Tarkoituksena olisi, että sähköstä elektrolyysillä tuotettu vety voitaisiin määritellä kestävyyslaissa joko 4 §:n 16 kohdan mukaiseksi RFNBO-polttoaineeksi tai ehdotetun 4 §:n 18 kohdan mukaiseksi vähähiiliseksi vedyksi, jotta näiden kahden määritelmän väliin ei kestävyyslaissa muodostuisi uusiutuvan, mutta RFNBO-polttoaineeksi kelpaamattoman vedyn kategoriaa. Tältä osin huomionarvoista on, että vaikka ei-RFNBO-kelpoisella uusiutuvalla sähköllä tuotettu vety voitaisiin katsoa kestävyyslain tarkoittamaksi vähähiiliseksi vedyksi, alkuperätakuulain sääntelyn piirissä kyseinen vety voitaisiin kuitenkin katsoa uusiutuvaksi vedyksi. Tämä johtuu siitä, että alkuperätakuuta koskevassa RED-direktiivin 19 artiklassa kaikki sellainen energia on uusiutuvaa, joka on tuotettu RED-direktiivin mukaisista uusiutuvista energialähteistä.

Lisäksi vähähiilisen vedyn määritelmän täyttymisen edellytyksenä olisi, että vety täyttäisi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan 70 prosentin vähimmäisrajan verrattuna komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 vahvistettuun RFNBO-polttoaineiden fossiiliseen vertailukohtaan 94 gCO₂ekv/MJ.

Pykälän 19 mukaan vähähiilisillä polttoaineilla tarkoitettaisiin kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita, vähähiilistä vetyä ja synteettisiä kaasumaisia ja nestemäisiä polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin vähähiilisestä vedystä, jotka täyttävät kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan 70 prosentin vähimmäisrajan verrattuna komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 vahvistettuun RFNBO-polttoaineiden fossiiliseen vertailukohtaan 94 gCO₂ekv/MJ. Määritelmä perustuisi kaasumarkkinadirektiivin 2 artiklan 13 kohtaan.

Synteettisiä kaasumaisia ja nestemäisiä polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin vähähiilisestä vedystä, voisi olla esimerkiksi synteettinen metaani, ammoniakki tai metanoli. Kaikkien vähähiilisten polttoaineiden osalta määritelmän täyttymisen edellytyksenä olisi, että polttoaine täyttäisi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan 70 prosentin vähimmäisrajan verrattuna komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 vahvistettuun RFNBO-polttoaineiden fossiiliseen vertailukohtaan 94 gCO₂ekv/MJ.

5 §. Kestävyyskriteerien soveltaminen. Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jossa säädettäisiin kestävyyskriteerien soveltamisesta vähähiilisiin polttoaineisiin. Uuden 6 momentin mukaan vähähiilisten polttoaineiden olisi täytettävä 6 §:ssä säädetty kestävyyskriteeri riippumatta siitä, onko polttoaine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella. Säännös perustuisi kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 4 kohtaan, jonka mukaan 9 artiklan 2 kohdassa säädettyjä

velvoitteita sovelletaan riippumatta siitä, ovatko vähähiiliset polttoaineet unionissa tuotettuja vai tuotuja.

6 §. *Kasvihuonekaasupäästövähennys.* Pykälään lisättäisiin uusi *6 momentti*, jolloin pykälän nykyinen 6 momentti siirtyisi 7 momentiksi. Uudessa 6 momentissa säädettäisiin vähähiilille polttoaineille asetetusta kasvihuonekaasupäästövähennyksestä. Momentin mukaan vähähiilisten polttoaineiden elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen olisi oltava vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt.

Vähähiilisiin polttoaineisiin sovelletaan RFNBO-polttoaineille komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 vahvistettua fossiilista vertailukohtaa 94 gCO₂ekv/MJ. Näin ollen vähähiilisten polttoaineiden elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen olisi oltava vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin fossiilinen vertailukohta 94 gCO₂ekv/MJ. Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi kestävyysasetuksessa vähähiilisten polttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskemiseen sovellettavien komission delegoitujen asetusten (EU) 2025/2359 ja (EU) 2023/1185 mukaisten menetelmien osalta.

Komission delegoitu asetus (EU) 2025/2359 täydentää kaasumarkkinadirektiiviä täsmentämällä menetelmän muilla vähähiilillä polttoaineilla kuin kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi. Kyseisen delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 mukaan kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseen sovelletaan delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 vahvistettua menetelmää. Asetusten liitteissä säädetään yksityiskohtaisesti kyseisten polttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskemisesta.

Säännös perustuisi kaasumarkkinadirektiivin 2 artiklan 11 kohdan mukaiseen vähähiilisen vedyn määritelmään, 13 kohdan mukaiseen vähähiilisten polttoaineiden määritelmään sekä kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan sen varmistamiseksi, että vähähiilisen vedyn ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä saatavat kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ovat vähintään 70 prosenttia, jäsenvaltioiden on edellytettävä, että talouden toimijat osoittavat, että tätä vähimmäisrajaa ja että komission 9 artiklan 5 kohdan nojalla antaman delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 mukaisessa menetelmässä vahvistettuja vaatimuksia on noudatettu.

6 b §. *Muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevat muut vaatimukset.* Pykälän otsikosta korjattaisiin kirjoitusvirhe lain suomenkielisestä versiosta. Pykälä säilyisi muutoin muuttumattomana.

12 §. *Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset.* Pykälässä säädettyjä toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevia vaatimuksia laajennettaisiin soveltuvien osin myös vähähiilisiin polttoaineisiin. Pykälän *2 ja 3 momenttia* täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittajat voisivat osoittaa kansallisella järjestelmällä myös vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymisen. Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perusteella laskettaisiin pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan vähähiilisen polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys ja selvitetäisiin, että erä täyttää 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin. Näin ollen toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään tulisi sisällyttää vähähiilisen polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskemista ja erän 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin täyttymisen selvittämistä koskevat tiedot.

Pykälän 3 momentissa säädetty ainetase laajennettaisiin koskemaan myös vähähiilisiä polttoaineita. Ainetasetta sovellettaisiin vähähiilisiin polttoaineisiin vastaavalla tavalla kuin uusiutuviin polttoaineisiin.

Sääntely perustuisi kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 2 kohtaan. Kohdan mukaan sen varmistamiseksi, että vähähiilisen vedyn ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä saatavat kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ovat vähintään 70 prosenttia, jäsenvaltioiden on edellytettävä, että talouden toimijat osoittavat, että tätä vähimmäisrajaa ja että komission 9 artiklan 5 kohdan nojalla antaman delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 mukaisessa menetelmässä vahvistettuja vaatimuksia on noudatettu. Jäsenvaltioiden on tätä varten edellytettävä, että talouden toimijat käyttävät RED-direktiivin 30 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaista ainetasejärjestelmää. Kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 3 kohdan vaatimus siitä, että talouden toimijoiden käyttämien järjestelmien on oltava tarkkoja, luotettavia ja väärinkäytöksiltä suojattuja, sisältyy jo kestävyyslain 12 §:n 4 momenttiin, eikä momenttiin näin ollen ehdoteta muutoksia.

16 §. Hyväksymispäätöksen voimassaolon päättyminen. Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin vähähiilisten polttoaineiden osalta. Energiavirasto voisi päättää, että hyväksymispäätös lakkaa olemasta voimassa, jos vähähiilisten polttoaineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahantuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen valtionavustuspäätöksen kannalta. Toiminnanharjoittajasta riippuvainen syy voisi olla esimerkiksi toiminnan lakkaaminen. Energiavirastolla olisi kuitenkin harkintavaltaa asiassa, jos toiminnanharjoittaja osoittaa, että toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä täyttää kestävyyslaissa säädetyt vaatimukset keskeytymisestä huolimatta. Lisäksi pykälän 1 momentista päivitetäisiin valtionavustuspäätösten osalta viittaus 2 §:n 2 momentista 3 momenttiin vastaamaan 2 §:n uutta sisältöä.

22 §. Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 1 momentin 4 kohtaa täydennettäisiin lain soveltamisalan laajentumisen mukaisesti vähähiilisten polttoaineiden osalta siten, että toiminnanharjoittajan olisi viipymättä ilmoitettava yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen vähähiilisten polttoaineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

23 §. Kestävyystodistukset. Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittaja voisi antaa vähähiilistä polttoaine-eristä kestävyystodistuksen osoituksena vähähiilisille polttoaineille asetetun kestävyyskriteerin täyttymisestä. Oikeus kestävyystodistusten antamiseen olisi toiminnanharjoittajalla, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty ja joka noudattaa 3 luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä. Toiminnanharjoittaja voisi ryhtyä antamaan kestävyystodistuksia, kun kestävyyslain 14 §:ssä tarkoitettu toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymistä koskeva Energiaviraston päätös on lainvoimainen.

Vastaavasti pykälän 2 momenttia täydennettäisiin kattamaan jatkossa myös vähähiiliset polttoaineet. Momentin mukaan toiminnanharjoittajan antama kestävyystodistus voisi koskea myös sellaista vähähiilistä polttoaine-erää, joka on tuotettu, valmistettu, hankittu, tuotu maahan, luovutettu kulutukseen tai käytetty kestävyysjärjestelmän hyväksymishakemuksen tai muutoshakemuksen vireilletulon ja hyväksymispäätöksen tai muutospäätöksen lainvoimaiseksi tulon välisenä aikana, jos toiminnanharjoittaja pystyisi osoittamaan, että sillä on ollut

käytössään asianmukaiset menettelyt vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

24 §. Vapaaehtoiset järjestelmät. Pykälää täydennettäisiin vähähiilisten polttoaineiden osalta siten, että toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voisi osoittaa vähähiilisten polttoaine-erien kestävyyskriteerin täyttymisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän sisältävän 6 §:n kasvihuonekaasupäästövähennyksen soveltamisen kannalta tarkkaa tietoa. Lisäksi vapaaehtoisella järjestelmällä olisi mahdollista osoittaa komission tietokantaan syötettyjen tietojen tarkkuus ja kattavuus myös vähähiilisten polttoaine-erien osalta.

Sääntely perustuisi kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 7 kohtaan, jossa säädetään komission toimivallasta tunnustaa vapaaehtoisia järjestelmiä. Kyseisen kohdan mukaan komissio voi hyväksyä päätöksiä, joissa tunnustetaan, että vapaaehtoiset kansalliset tai kansainväliset järjestelmät, joissa asetetaan vaatimuksia vähähiilisten polttoaineiden tai vähähiilisen vedyn tuotannolle, antavat tarkkoja tietoja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä 9 artiklan soveltamiseksi ja osoittavat, että komission delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 mukaista menetelmää on noudatettu. Komissio tekee tällaisia päätöksiä vain, jos kyseinen järjestelmä täyttää asianmukaiset luotettavuutta, avoimuutta ja riippumattomia tarkastuksia koskevat standardit komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2022/996 vahvistettujen uusiutuvien polttoaineiden sertifiointia koskevien vaatimusten mukaisesti.

Lisäksi kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 8 kohta edellyttää, että jos talouden toimija esittää todisteita tai tietoja, jotka on saatu komission tunnustaman järjestelmän mukaisesti, jäsenvaltio ei saa edellyttää talouden toimijalta lisänäyttöä niiden perusteiden noudattamisesta, joiden osalta komissio on tunnustanut järjestelmän. Kansallisessa toiminnassa toiminnanharjoittaja voisi siten osoittaa vähähiilisten polttoaine-erien kestävyyskriteerin täyttymisen joko kansallisen kestävyysjärjestelmän tai komission tunnustaman vapaaehtoisen järjestelmän mukaisesti, eikä vapaaehtoisesta järjestelmästä hyödyntävältä toiminnanharjoittajalta edellytettäisi kansallisessa kestävyysjärjestelmässä päällekkäistä lisänäyttöä siltä osin, kuin vapaaehtoinen järjestelmä sisältäisi kestävyyslain- ja asetuksen edellyttämät tiedot.

Koska kansallisen kestävyysjärjestelmän mukaisia kestävyystodistuksia ei hyväksytä muissa jäsenvaltioissa, olisi kansainvälisessä toiminnassa tarkoituksenmukaisempaa hyödyntää komission tunnustamia vapaaehtoisia järjestelmiä päällekkäisten kestävyysjärjestelmien tarpeen välttämiseksi. Lisäksi FuelEU Maritime -asetus edellyttää meriliikenteen osalta, että polttoaineiden tulee olla sertifioituja komission tunnustamien kansallisten tai kansainvälisten vapaaehtoisten järjestelmien mukaisesti, jotta ne otetaan huomioon aluksella käytetyn energian kasvihuonekaasuintensiteetin laskemisessa.

25 §. Tietojen säilyttäminen valvontaa varten. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa täydennettäisiin lain soveltamisalan laajentumista vastaavasti vähähiilisiä polttoaineita koskevien tietojen säilytysvelvollisuudella. Toiminnanharjoittajan kestävyystodistus hyväksyttäisiin osoitukseksi kestävyyskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttää toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston vähähiilisistä polttoaine-eristä sekä annettuja kestävyystodistuksia koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen vähähiilinen polttoaine-erä on käytetty tai luovutettu kulutukseen.

31 §. Kestävyyskriteeriselvitys. Pykälän 1, 2 ja 4 momentteja täydennettäisiin vähähiilisiä polttoaineita koskevilla säännöksillä. Pykälän 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan tulisi laatia selvitys niiden vähähiilisten polttoaine-erien kestävyyskriteerin täyttymiseen liittyvistä

seikoista, joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut, luovuttanut kulutukseen tai käyttänyt.

Pykälän 2 momentin mukaan kestävyyskriteeriselvityksessä tulisi ilmoittaa vähähiilisten polttoaine-erien määrätiedot sekä vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttymisen osoittamista koskeva tieto. Vähähiilisten polttoaineiden osalta tämä tarkoittaisi tietoa polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähenyksestä.

Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin uusi virke, jonka mukaan Energiaviraston olisi julkaistava verkkosivuillaan vuosittain tiedot kunkin polttoaineen toimittajan vähähiilisten polttoaineiden tai vähähiilisen vedyn maantieteellisestä alkuperästä ja raaka-ainetyypistä kestävyyskriteeriselvityksissä saatuihin tietoihin perustuen. Säännös perustuisi kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 4 kohtaan, jonka mukaan tiedot kunkin polttoaineen toimittajan vähähiilisten polttoaineiden tai vähähiilisen vedyn maantieteellisestä alkuperästä ja raaka-ainetyypistä on asetettava kuluttajien saataville talouden toimijoiden, toimittajien tai asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten verkkosivustoilla, ja ne on saatettava ajan tasalle vuosittain. Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi kestävyyskriteeriselvityksen osalta kestävyysasetuksessa, jossa toiminnanharjoittajalle asetettaisiin velvoite ilmoittaa edellä mainitut tiedot kestävyyskriteeriselvityksessä.

Raaka-ainetyypillä tarkoitettaisiin vähähiilisen vetyerän tai vähähiilisen polttoaine-erän tuottamisessa tai valmistuksessa käytettävän raaka-aineen tyyppiä. Riippuen siitä, millainen vetyerä tai polttoaine-erä olisi kyseessä, raaka-ainetyypillä tarkoitettaisiin esimerkiksi raaka-ainetta tai energialähdettä, josta vähähiilinen vetyerä tai vähähiilinen polttoaine-erä olisi peräisin, kuten esimerkiksi maakaasua tai sähköä ja sen alkuperää. Jos vähähiilisten polttoaineiden tuottamisessa tai valmistuksessa käytettäisiin hiilidioksidia, raaka-ainetyypillä tarkoitettaisiin hiilidioksidia ja hiilidioksidin hiilen alkuperää. Kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden osalta raaka-ainetyyppi voisi olla esimerkiksi nestemäinen tai kiinteä jätevirta sekä kyseisten jätevirtojen alkuperä taikka jätteiden käsittelystä peräisin oleva kaasu tai pakokaasu sekä teollisuuslaitoksen tuotantoprosessi, josta kyseinen kaasu tai pakokaasu on syntynyt. Riippuen siitä, millainen vähähiilinen vetyerä tai vähähiilinen polttoaine-erä olisi kyseessä, raaka-ainetyyppejä voisi olla yksi tai useampi.

Vähähiilisen vetyerän ja vähähiilisen polttoaine-erän raaka-ainetyypin käsite olisi 4 §:n 9 kohdan mukaisesta raaka-aineen määritelmästä erillinen käsite.

33 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle.* Pykälän 1 momentin 4 kohtaa päivitetäisiin valtionapuviranomaisen osalta muuttamalla momenttiviittaus 2 §:n 2 momentista 3 momenttiin vastaamaan 2 §:n uutta sisältöä.

34 §. *Energiaviraston tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentin vähähiilisiä polttoaineita koskevalla täydennyksellä varmistettaisiin Energiaviraston tarkastusoikeus myös tiloihin ja alueille, joita toiminnanharjoittaja hallitsee taikka joissa tuotetaan, valmistetaan tai käytetään vähähiilisiä polttoaineita, jos pääsy on laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen. Energiavirastolla olisi myös oikeus tehdä kyseisissä tiloissa ja alueilla tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin.

Pykälän 4 momentissa huomioitaisiin kestävyyslain soveltamisalan laajentuminen vähähiilisiin polttoaineisiin. Energiavirastolla olisi tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa tarkastuksen kohteena oleva vähähiilisiä polttoaineita koskeva aineisto haltuunsa. Haltuunotto voisi tulla kyseeseen silloin, kun asiaa ei voida selvittää tarkastuksen yhteydessä tarkastuksen vaatimalla

tavalla ja aineiston haltuunotto olisi siksi välttämätöntä tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta.

37 a §. *Tietojen kirjaaminen tietokantaan.* Pykälän 1 ja 3 momenttia täydennettäisiin vähähiilisiä polttoaineita koskevalla lisäyksellä. Pykälän 1 momentin mukaan vähähiilisten polttoaineiden jäljitettävyyden varmistamiseksi toiminnanharjoittajien tulisi viipymättä kirjata unionin tietokantaan tiedot polttoaineiden liiketoimista, niiden kestävyysominaisuuksista, mukaan lukien niiden polttoaineiden elinkaarenaikaiset kasvihuonepäästöt, sekä tiedot saadusta tuesta ja tukijärjestelmän tyypistä. Pykälän 3 momentin mukaan tietokannassa olisi annettava tiedot vähähiilisten kaasumaisten polttoaineiden syötöstä ja otosta.

Muutokset perustuisivat kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 11 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että asianomaiset talouden toimijat tallentavat unionin tietokantaan tai kyseiseen unionin tietokantaan yhdistettyihin kansallisiin tietokantoihin tiedot toteutetuista liiketoimista ja uusiutuvien kaasujen ja vähähiilisten polttoaineiden kestävyysominaisuuksista RED III -direktiivin 31 a artiklassa vahvistettujen uusiutuvia polttoaineita koskevien vaatimusten mukaisesti.

Unionin tietokanta on vielä valmistelussa tämän hallituksen esityksen mennessä lausuntokierrokselle, eikä unionin tietokannan valmistumisesta ja käyttöönnotosta ole tällä hetkellä tarkkaa tietoa. Lisäksi komissio valmistelee parhaillaan täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2022/996 muutosta. Voimassa olevassa täytäntöönpanoasetuksessa on säännöksiä talouden toimijan määritelmästä, vapaaehtoisten järjestelmien hallinnosta, tarkastusprosessista ja erityisiä säännöksiä ainetasemenetelmästä ja unionin tietokannan täytäntöönpanosta.

7.2 Päästökauppalaki

34 §. *Kestävyys osoittaminen.* Pykälän 1 momentista päivitetäisiin kestävyyslain nimike ja siihen lisättäisiin MRR- ja MRV-asetusten muutosten takia RFNBO-polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden nollapäästöisyyttä ja kestävyys osoittamista koskeva sääntely.

Pykälän 2 ja 3 momentti, joissa säädetään laivayhtiöiden ja ilma-aluksen käyttäjien vaatimuksista, ehdotetaan yhdistettäväksi. Muutoksella selkeytettäisiin pykälän rakennetta ja tiivistettäisiin sääntelyä. Lisäksi momentista päivitetäisiin kestävyyslain nimike. Jatkossa 2 momentissa säädettäisiin laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän kestävyys osoittamisveloitteesta. Momenttiin lisättäisiin myös RFNBO-polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden nollapäästöisyyttä ja kestävyys osoittamista koskeva sääntely.

Voimassa olevan 2 ja 3 momentin viittaus siihen, että kestävyys osoittaminen tapahtuu kestävyyslain mukaisesti, voi yhdessä mainitun lain soveltamisalan ja toiminnanharjoittajaa koskevien säännösten kanssa johtaa tulkintaan, jonka mukaan laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä tulisi katsoa kestävyyslain mukaiseksi toiminnanharjoittajaksi. Kestävyyslaki edellyttää toiminnanharjoittajalta kestävyyskriteerien noudattamista koskevan järjestelmän luomista, ainetasehallintaa ja kestävyyskriteeriselvityksen toimittamista Energiavirastolle. RED-direktiivissä ja sen nojalla myönnettyissä täytäntöönpanoasetuksissa kestävyysvaatimuksen sääntelykohteena ovat ennen kaikkea sellaiset toimijat, jotka tuottavat, keräävät, jalostavat, varastoivat, kauppaavat tai muuten käsittelevät raaka-aineita tai polttoaineita ja niiden kestävyystietoja. RED-direktiivi ei lähtökohtaisesti edellytä polttoaineen käyttäjien, kuten laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän, sertifiointia. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että laivayhtiölle tai ilma-aluksen käyttäjälle riittäisi kestävyys osoittamiseksi polttoaineen toimittajalta saatu kestävyystodistus.

Pykälään nyt ehdotettavan muutoksen tarkoituksena on selventää, ettei laivayhtiötä tai ilma-aluksen käyttäjää pidetä, muista päästökauppalaan mukaisista toimijoista poiketen, kestävyyslain mukaisena toiminnanharjoittajana. Ehdotettu muutos selkeyttäisi oikeustilaa laivayhtiöiden ja ilma-aluksen käyttäjien osalta ja vähentäisi tulkintaepäselvyyttä päästökauppalaan ja kestävyyslain välillä. Muutos myös selventäisi, että kestävyyslain osoittamisessa tulisi käyttää käytettyä polttoaine-erää koskevaa kestävyystodistusta, joka on annettu Energiaviraston hyväksymän kestävyysjärjestelmän tai komission hyväksymän vapaaehtoisen järjestelmän mukaisesti. Muutos ei vaikuttaisi Traficomien soveltamiskäytäntöön.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan, jos laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessä aluksen tai ilma-aluksen kokonaispäästöjen laskennassa aluksessa tai ilma-aluksessa käytettyjen biopolttoaineiden, biokaasujen, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden päästöiksi nollan, näiden polttoaineiden olisi täytettävä eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetussa laissa säädetyt kestävyyskriteerit ja laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän olisi osoitettava tämä mainitun lain 23 §:ssä tarkoitettua kestävyystodistuksella tai 24 §:ssä tarkoitettua vapaaehtoisen järjestelmän mukaisella vastaavalla todistuksella, jonka mainitun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja on antanut. Kestävyystodistuksen tulisi sisältää kestävyysasetuksessa määritellyt tiedot ja kattaa kasviuonekaasupäästöt polttoaineen käyttöön asti. Laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä voisi kuitenkin halutessaan hakeutua kansallisen tai vapaaehtoisen järjestelmän piiriin ja osoittaa omalla kestävyysjärjestelmällä tai sertifiointilla käyttämiensä biopolttoaineiden, biokaasujen RFNBO-polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden kestävyys. Vaikka tätä vaihtoehtoa ei näiden toimijoiden osalta pidetä kovin todennäköisenä, mahdollistetaan se kuitenkin lainsäädännössä viittaamalla 1 momentissa tarkoitettuun menettelyyn. Tällöin laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän tulisi hakea toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksyntää Energiavirastolta tai sertifiointia vapaaehtoisen järjestelmän piiriin. Laivayhtiöiden osalta kansallinen järjestelmä on mahdollinen vain päästökauppalaan mukaisessa toiminnassa, mutta ei FuelEU Maritime -asetuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua bionesteellä, biomassapolttoaineella, muuta kuin biologista alkuperää olevalla uusiutuvalla polttoaineella ja vähähiilisellä polttoaineella tarkoitettaisiin kestävyyslain 4 §:n 6 kohdassa tarkoitettua bionestettä, 7 kohdassa tarkoitettua biomassapolttoainetta, 16 kohdassa tarkoitettua muuta kuin biologista alkuperää olevaa uusiutuvaa polttoainetta ja 19 kohdassa tarkoitettua vähähiilistä polttoainetta.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Sääntelykokonaisuutta ehdotetaan täydennettäväksi muuttamalla eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annettua valtioneuvoston asetusta. Kestävyyslaki sisältää riittävät valtuudet kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan edellyttämien muutosten täytäntöönpanemiseksi ja kansallisen kestävyysjärjestelmän laajentamiseksi.

Kestävyyslain 11 §:n mukaan tarkempia säännöksiä kestävyyskriteereistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen 3 §:ssä säädetään kasviuonekaasupäästövähennyksen laskennasta. Pykälän 3 momenttia olisi tarpeen täydentää kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden osalta. Kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kasviuonekaasuvaikutusten laskemiseen sovelletaan samaa komission delegeoitua asetusta (EU) 2023/1185 kuin RFNBO-polttoaineisiin.

Lisäksi asetuksen 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin muiden vähähiilisten polttoaineiden kuin kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden

kasvihuonekaasuvaikutusten laskemiseen sovellettavasta komission delegoidusta asetuksesta (EU) 2025/2359.

Kestävyysslain 23 §:n 3 momentissa on asetuksenantovaltuus kestävyystodistusten tarkemman sisällön määrittelemiseksi. Kestävyystodistuksen sisällöstä säädetään kestävyyasetuksen 4 §:ssä. Kestävyystodistuksen sisältövaatimuksissa otettaisiin huomioon, että toiminnanharjoittaja voisi kansallisen järjestelmän nojalla antaa kestävyystodistuksen jatkossa myös vähähiilisestä polttoaine-erästä osoituksena vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerin täyttymisestä.

Asetuksen 5 §:ää täydennettäisiin kestävyysslain 31 §:n 3 momentissa olevan valtuutussäännöksen nojalla. Sen mukaan tarkempia säännöksiä kestävyyskriteeriselvityksen toimittamisesta ja kestävyyskriteeriselvityksessä esitettävistä tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen 5 §:n 3 kohtaa täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittajan tulisi ilmoittaa kestävyyskriteeriselvityksessä myös vähähiilisen polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys. Lisäksi 5 §:ään lisättäisiin uusi 4 kohta, jonka mukaan toiminnanharjoittajan tulisi ilmoittaa kestävyyskriteeriselvityksessä myös vähähiilisen vetyerän ja vähähiilisen polttoaine-erän alkuperämaa ja raaka-ainetyyppi.

Kestävyysslain 12 §:n 5 momentin mukaan tarkempia säännöksiä toiminnanharjoittajan kestävyyjärjestelmässä noudatettavista menettelyistä ja ainetaseesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen 6 § sisältää ainetasetta koskevia tarkempia säännöksiä. Pykälän 1 momentissa olisi tarpeen huomioida myös vähähiilisistä polttoaineista tuotetun sähkön, lämmön tai jäähdytyksen määrittelyyn liittyvät seikat. Lisäksi kestävyyssominaisuuksia ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisominaisuuksia koskevien tietojen mukauttamista koskevia säännöksiä sisältävään 2 momenttiin lisättäisiin maininta vähähiilisistä polttoaineista. Lisäys perustuisi kaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan 2 kohtaan.

Kestävyysslain 22 §:ssä säädetään toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälän 2 momentissa on asetuksenantovaltuus, jonka mukaan tarkempia säännöksiä ilmoitettavista seikoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Kestävyyasetuksen 7 §:n 1 kohtaa muutettaisiin lisäämällä siihen maininta vähähiilisistä polttoaineista.

Kestävyysslain 27 §:n nojalla todentajien pätevyysalueisiin lisättäisiin vähähiiliset polttoaineet. Tällä hetkellä yksikään kansallisessa järjestelmässä todentamistehtäviä tekemistä todentajaorganisaatioista ei voi todentaa vähähiilisten polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymistä. Mikäli todentajat haluavat jatkossa todentaa myös vähähiilisiä polttoaineita koskevia kestävyyjärjestelmiä, heidän tulisi päivittää hyväksymispäätöstään koskemaan myös vähähiilisiä polttoaineita hakemalla muutosta Energiavirastolta.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 5.8.2026.

Esitetyt muutokset liittyvät kaasumarkkinadirektiivin kansalliseen täytäntöönpanoon. Ehdotuksen mukaiset säännökset tulisi näin ollen saattaa voimaan direktiivin säätämässä määräajassa eli viimeistään 5.8.2026.

10 Toimeenpano ja seuranta

Lakiehdotusten toimeenpanon vaikutuksia seurataan työ- ja elinkeinoministeriössä.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

11.1 Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annettua lakia. Muutoksella pantaisiin täytäntöön kaasumarkkinadirektiivin vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevat säännökset.

Perustuslakivaliokunta on todennut, että siltä osin kuin EU:n lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (PeVL 6/2019 vp, PeVL 9/2019 vp, PeVL 1/2018 vp, PeVL 25/2005 vp). Valiokunta on tämän johdosta katsonut, että hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (ks. esim. PeVL 1/2018 vp, PeVL 26/2017 vp, PeVL 2/2017 vp).

Kaasumarkkinadirektiivi ei sisällä vähähiilisille polttoaineille asetettavien vaatimusten tai vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevien säännösten osalta kansallista liikkumavaraa. Kansallisesti ehdotetaan kuitenkin, että kansallista järjestelmää laajennettaisiin siten, että sillä olisi mahdollista osoittaa myös vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuus.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että laiksi biopolttolain ja bionesteistä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 13/2013 vp) valtiosääntöoikeudellisesti merkitykselliset säännökset liittyivät lähinnä todentamisen kansalliseen järjestelmään. Lakiehdotukset eivät antaneet aihetta valtiosääntöoikeudellisiin huomautuksiin (PeVL 12/2013 vp). Esityksessä ei ehdoteta todentajille uusia tehtäviä. Pois lukien vastuuta ympäristöstä ja omaisuuden suojaa koskevat perusoikeudet, kestävyyslakiin ei ehdoteta sellaisia muutoksia, jotka antaisivat aihetta esityksen perustuslainmukaisuuden arviointiin aiemmasta poikkeavalla tavalla.

11.2 Vastuu ympäristöstä

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on 2 momentin mukaan pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöön koskevaan päätöksentekoon. Siten pykälässä yhtäältä säädetään 1 momentissa yleisestä ympäristöön kohdistuvasta vastuusta sekä toisaalta asetetaan julkiselle vallalle ympäristöä koskeva toimintavelvoite. Säännös on tarkoitettu vaikuttamaan ensisijaisesti lainsäätäjän ja muiden norminantajien toimintaan (PeVL 64/2022 vp ja PeVL 69/2018 vp).

Kestävyyslain osalta perusoikeuksien keskinäisessä punninnassa korostuu etenkin perustuslain 20 §:ssä säädetyn ympäristöperusoikeuden suhde perustuslain 15 §:n omaisuuden suojaan koskevaan säännökseen. Myös perustuslakivaliokunta on ympäristövastuun toteutumisen edistämiseen liittyviä omaisuuden suojan rajoituksia arvioidessaan kiinnittänyt erityistä huomiota perustuslain omaisuuden suoja-säännöksen ja ympäristövastuu-säännöksen punnintaan perustuvaan keskinäissuhteeseen (PeVL 64/2022 vp ja PeVL 10/2014 vp). Perustuslakivaliokunta on omaisuuden käyttörajoituksia koskevassa hyväksyttävyyss- ja oikeasuhtaisuusarvioinnissa antanut erityistä painoa perustuslain 20 §:ään kiinnittyville perusteille (esim. PeVL 55/2018 vp, PeVL 10/2014 vp, PeVL 36/2013 vp ja PeVL 6/2010 vp). Omaisuuden suojan ja ympäristöperusoikeuden tasapainottamistarpeen riittämätön huomioon

ottaminen on myös voinut muodostua säätämisyjärjestykseen vaikuttavaksi seikaksi (ks. PeVL 26/2020 vp, s. 2, PeVL 69/2018 vp, s. 5).

Ehdotetulla kestävyyslain soveltamisalan laajentamisella pyrittäisiin varmistamaan, että vähähiilisten polttoaineiden käytöstä saatavat kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ovat vähintään 70 prosenttia, ja että komission delegoidun asetuksen (EU) 2025/2359 mukaisessa menetelmässä vahvistettuja vaatimuksia on noudatettu. Säätelyn sisältö määräytyy olennaisin osin EU:n lainsäädännön mukaan. Esitys taikka voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö eivät aseta vähähiilisten polttoaineille erillisiä kansallisia tavoitteita, eikä esityksellä myöskään ole vaikutuksia uusiutuville polttoaineille asetettuihin tavoitteisiin.

Velvollisuus vähähiilisten polttoaineiden kestävyden osoittamiseen tulee joko päästökauppalaista tai valtionavustuspäätöksen lupaehdoista. Lisäksi Huoltovarmuuskeskuksella sekä tietyin edellytyksin toiminnanharjoittajalla on oikeus osoittaa vähähiilisten polttoaineiden kestävyys. Säätelyehdotus asettaa näyttötaakan toiminnanharjoittajille, jotka tuottavat tai käyttävät vähähiilisiä polttoaineita. Näytön esittäminen kestävyyskriteerin täyttymisestä on edellytys sille, että polttoaine voidaan lukea vähähiiliseksi polttoaineeksi.

11.3 Omaisuudensuoja

Kaasumarkkinadirektiivi laajentaa kestävyyskriteerisäätelyn soveltamisalaa vähähiilisiin polttoaineisiin. Säätely on merkityksellinen perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuuden suojan kannalta. Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omistusoikeus käsittää periaatteessa kaikki ne oikeudet, jotka eivät jollain erityisellä perusteella kuulu jollekin muulle kuin omistajalle tai ole omistusoikeudesta erotetut. Omaisuudensuoja sisältää paitsi omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vallan hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla myös vallan määrätä siitä (PeVL 41/2006 vp, PeVL 49/2005 vp, PeVL 15/2005 vp). Jos omistusoikeuteen kuuluvia oikeuksia vähennetään tai rajoitetaan, puututaan samalla omaisuudensuojaan, vaikka omistusoikeuden kohteena oleva esine sinänsä säilyisikin koskemattomana haltijallaan (HE 309/1993 vp s. 62).

Lakiehdotus ei suoraan sisällä sellaisia rajoituksia, joilla olisi vaikutusta omaisuuden käytön kannalta. Vähähiilisten polttoaineille säädetty kestävyyskriteeri ei suoraan rajoita yksittäisen toiminnanharjoittajan vähähiilisten polttoaineiden käyttöä, vaikka polttoaineet eivät täyttäisikään laissa säädettyjä vaatimuksia. Kuitenkin kestävyyskriteerin täyttymisen osoittamatta jättämisestä voisi joillekin toiminnanharjoittajille syntyä taloudellisia seuraamuksia. Käytännössä toiminnanharjoittaja ei esimerkiksi tällöin saisi polttoaineista vastaavaa taloudellista hyötyä kuin mitä kestäväksi osoitetusta polttoaineesta olisi mahdollista saada. Lisäksi esimerkiksi päästökauppalaan ehdotetun 34 §:n mukaiset toiminnanharjoittajat, laivayhtiöt ja ilma-aluksen käyttäjät voisivat joutua hankkimaan päästöoikeuksia, jos polttoaineita ei osoitettaisi nollapäästöisiksi. Säätelyn taustalla voidaan katsoa olevan vähähiilisten polttoaineiden kestävyden varmistamisen kannalta hyväksyttävä peruste. Lisäksi säätelyä voidaan pitää oikeasuhtaisena tavoitteisiin nähden.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Koska kaasumarkkinadirektiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain (393/2013) 1 ja 2 §, 2 b §:n 1 momentti, 4 §:n 13, 14 ja 16 kohta 6 b §:n otsikon suomenkielinen sanamuoto, 12 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 16 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentin 4 kohta, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §:n johdantokappale, 25 §:n 1 momentin 1 kohta, 31 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 33 §:n 4 kohta, 34 §:n 1 ja 4 momentti sekä 37 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 ja 2 §, 2 b §:n 1 momentti, 4 §:n 13 ja 14 kohta, 6 b §:n otsikon suomenkielinen sanamuoto, 12 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 16 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentin 4 kohta, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §:n johdantokappale, 25 §:n 1 momentin 1 kohta, 31 §:n 1 ja 2 momentti, 34 §:n 1 ja 4 momentti ja 37 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti laissa 500/2025, 4 §:n 16 kohta laissa 843/2024, 31 §:n 4 momentti laissa 604/2021 sekä 33 §:n 4 kohta laissa 1271/2023, sekä

lisätään 2 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 500/2025, uusi 3 ja 4 momentti, 4 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 967/2020, 604/2021, 843/2024 ja 500/2025, uusi 17–19 kohta, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 967/2020, 1272/2023 ja 500/2025, uusi 6 momentti sekä 6 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 500/2025, uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville polttoaineille, biopolttoaineille, bionesteille ja biomassapolttoaineille (*uusiutuvat polttoaineet*) sekä vähähiilisille polttoaineille asetettavista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta.

2 §

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan uusiutuviin polttoaineisiin seuraavien lakien mukaisesti:

1) uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annettu laki (446/2007), jäljempänä *jakeluvelvoitelaki*;

2) nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettu laki (1472/1994);

3) päästökauppalaki (1270/2023);

4) biopolttoöljyn käytön edistämisestä annettu laki (418/2019);

5) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettu laki (1260/1996).

Tätä lakia sovelletaan vähähiilisiin polttoaineisiin päästökauppalain mukaisesti.

Tätä lakia sovelletaan myös uusiutuviin ja vähähiilisiin polttoaineisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta. Valtionavustuspäätöksessä voidaan tarkemmin määrätä, miten tämän lain kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskevaa 12–25 §:ää sovelletaan

tuettavaan investointihankkeeseen, ja tuen saajan velvollisuudesta selvittää tuen myöntäjälle, miten kestävyyskriteerien täytyminen on osoitettu.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei kuitenkaan sovelleta tätä lakia, jos biomassapolttoaineita käytetään:

1) kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 7,5 megawattia;

2) kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 2 megawattia.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei myöskään sovelleta tätä lakia, jos biomassapolttoaineita käytetään kaasumaisia biomassapolttoaineita tuottavassa laitoksessa, jossa keskimääräinen biometaanin virtausnopeus on vähemmän kuin 200 metaaniekvivalenttikuutiometriä tunnissa mitattuna 0 °C:n lämpötilassa ja 1 baarin paineessa. Jos biokaasu koostuu metaanin ja palamattomien muiden kaasujen seoksesta, biometaanin virtausnopeus on edellä tarkoitettu kynnysarvo laskettuna suhteessa seoksen sisältämään metaanin tilavuusosuuteen.

2 b §

Oikeus kestävyyskriteerien osoittamiseen

Huoltovarmuuskeskus voi osoittaa, että sen hankkimat uusiutuvat ja vähähiiliset polttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit.

Vähähiilisiä polttoaineita tuottava toiminnanharjoittaja, joka toimittaa vähähiilisiä polttoaineita liikenteeseen, kaivosteollisuuteen, valmistavaan teollisuuteen, rakentamiseen tai tietopalveluliiketoimintaan voi osoittaa, että sen tuottamat vähähiiliset polttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit.

Muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita ja vähähiilisiä polttoaineita samassa tuotantolaitoksessa tuottava toiminnanharjoittaja, johon tätä lakia sovelletaan 2 tai 2 b §:n nojalla, voi osoittaa, että sen tuottamat muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet tai vähähiiliset polttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit riippumatta siitä, mille toimialalle toiminnanharjoittaja toimittaa muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tai vähähiilisiä polttoaineita.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

13) *toiminnanharjoittajalla* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka tuottaa, valmistaa, hankkii, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää raaka-ainetta, uusiutuvaa tai vähähiilistä polttoainetta tai niitä sisältäviä polttoaineita tai joka tosiasiallisesti määrää mainitusta toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2, 2 a tai 2 b §:n nojalla;

14) *kestävyyskriteereillä* 5 a §:n 2 momentissa, 6, 6 a, 7–10 ja 10 a §:ssä säädettyjä biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita koskevia vaatimuksia, 6 ja 6 b §:ssä säädettyjä muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevia vaatimuksia sekä 6 §:ssä säädettyä vähähiilisiä polttoaineita koskevaa vaatimusta;

16) *muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineilla* nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista energialähteistä kuin biomassasta;

17) *kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla* nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka tuotetaan uusiutumaton alkuperää olevista nestemäisistä tai kiinteistä jätevirroista, jotka eivät sovellu materiaalien hyödyntämiseen, tai uusiutumaton alkuperää olevista, jätteiden käsittelystä peräisin olevasta kaasusta ja pakokaasusta, joita syntyy teollisuuslaitosten tuotantoprosessin väistämättömänä ja tahattomana seurauksena;

18) *vähähiilisellä vedyllä* vetyä, jonka energiasisältö on peräisin uusiutumattomista lähteistä ja jonka elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä vahvistamalla kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskeva vähimmäiskynnys ja täsmentämällä menetelmä muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185, jäljempänä *komission degoitu vähimmäiskynnysasetus*, vahvistetun muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden fossiilisen vertailukohdan kokonaispäästöt;

19) *vähähiilisillä polttoaineilla* kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita, vähähiilistä vetyä ja synteettisiä kaasumaisia ja nestemäisiä polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin vähähiilisestä vedystä, joiden elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin komission delegoidussa vähimmäiskynnysasetuksessa vahvistetun muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden fossiilisen vertailukohdan kokonaispäästöt.

5 §

Kestävyyskriteerien soveltaminen

Vähähiilisten polttoaineiden on täytettävä 6 §:ssä säädetty kestävyyskriteeri riippumatta siitä, onko polttoaine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella.

6 §

Kasvihuonekaasupäästövähennys

Vähähiilisten polttoaineiden elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt.

6 b §

Muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevat muut vaatimukset

12 §

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perusteella:

1) lasketaan uusiutuvan tai vähähiilisen polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys ja selvitetään, että erä täyttää 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin, tai lasketaan raaka-aine-erän kasvihuonekaasupäästö;

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään sisältyy ainetase, johon kirjataan seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä kestävyyskriteerien soveltamiseen vaikuttavilta ominaisuuksiltaan (*kestävyysominaisuuksiltaan*) toisistaan poikkeavia biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-eriä taikka raaka-aine-eriä koskevat tiedot. Ainetaseella seurataan myös seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä ominaisuuksiltaan toisistaan poikkeavia muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia tai vähähiilisiä polttoaine-eriä. Bionesteitä, biomassapolttoaineita, muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tai vähähiilisiä polttoaineita käyttävillä laitoksilla ainetaseella seurataan lisäksi muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-eristä sekä vähähiilisistä polttoaine-eristä tuotetun sähkön, lämmön ja jäähdytyksen määriä. Ainetaseessa seoksesta poistettujen ja siihen lisättyjen erien kestävyysominaisuuksien ja määrien on vastattava toisiaan.

16 §

Hyväksymispäätöksen voimassaolon päätyminen

Energiavirasto voi päättää, että hyväksyminen lakkaa olemasta voimassa, jos uusiutuvien tai vähähiilisten polttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahantuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun valtionavustuspäätöksen kannalta.

22 §

Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle:

4) yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen uusiutuvien tai vähähiilisten polttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

23 §

Kestävyystodistukset

Toiminnanharjoittaja, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty tässä luvussa säädetyllä tavalla lainvoimaisella päätöksellä ja joka noudattaa tässä luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä, saa antaa uusiutuvasta ja vähähiilisestä polttoaine- ja raaka-aine-erästä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä.

Toiminnanharjoittaja saa antaa kestävyystodistuksen 13 §:ssä tarkoitettua hakemuksen tai 17 §:ssä tarkoitettua mukaisen muutoshakemuksen jättämisen jälkeen tuotetusta, valmistetusta,

hankitusta, maahan tuodusta, kulutukseen luovutetusta tai käytetystä uusiutuvasta ja vähähiilisestä polttoaine- ja raaka-aine-erästä, jos toiminnanharjoittaja pystyy osoittamaan, että sillä on ollut käytössään asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

24 §

Vapaaehtoiset järjestelmät

Toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voi osoittaa uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaine- ja raaka-aine-erien kestävyyskriteerien täyttymisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän:

25 §

Tietojen säilyttäminen valvontaa varten

Kestävyystodistus hyväksytään osoitukseksi kestävyyskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttää:

1) toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston uusiutuvista ja vähähiilisistä polttoaine- ja raaka-aine-eristä sekä annettuja kestävyystodistuksia koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen uusiutuva tai vähähiilinen polttoaine-erä on käytetty tai luovutettu kulutukseen tai raaka-aine-erä on luovutettu edelleen; sekä

31 §

Kestävyyskriteeriselvitys

Toiminnanharjoittajan tulee laatia selvitys niiden uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaine-erien kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyvistä seikoista (*kestävyyskriteeriselvitys*), joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut, luovuttanut kulutukseen tai käyttänyt, sekä toimittaa selvitys Energiavirastolle kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa I momentissa tarkoitettujen biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-erien raaka-aineita koskevat tiedot, erien sisältämät biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoainemäärät ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden polttoainemäärät sekä kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskeva tieto. Lisäksi kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa bionesteistä, biomassapolttoaineista, muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista tai vähähiilisistä polttoaineista tuotetun sähkön, lämmön ja jäädytyksen määrät. Kestävyyskriteeriselvitykseen tulee liittää jäljennös tarkastuskertomuksesta tai vastaavat tarkastusta koskevat tiedot.

Energiaviraston on julkaistava verkkosivuillaan vuosittain tiedot kunkin jakeluvelvoitelain alaisen jakelijan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biokaasun maantieteellisestä alkuperästä ja raaka-aineesta kestävyyskriteeriselvityksissä saatuihin tietoihin perustuen. Lisäksi Energiaviraston on julkaistava verkkosivuillaan vuosittain tiedot kunkin vähähiilisiä

polttoaineita toimittavan toiminnanharjoittajan vähähiilisten polttoaineiden maantieteellisestä alkuperästä ja raaka-ainetyypistä kestävyyskriteeriselvityksissä saatuihin tietoihin perustuen.

33 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Energiavirasto saa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

4) valtionapuviranomaiselle 2 §:n 3 momentissa tarkoitettun valtionavustuksen valvontaa varten;

34 §

Energiaviraston tarkastusoikeus

Energiavirastolla on oikeus päästä tiloihin ja alueille, joita toiminnanharjoittaja hallitsee taikka joilla uusiutuvia tai vähähiilisiä polttoaineita tai raaka-aineita tuotetaan, valmistetaan tai käytetään, jos se on tässä laissa tarkoitettun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Tarkastuksessa voi olla läsnä myös muun viranomaisen edustajia.

Energiavirastolla on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat asiakirjat tai niistä laadittu jäljennös, uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden ja raaka-aineiden kestävyyskriteerien täyttymistä koskeva aineisto tai siitä laadittu jäljennös sekä muuta tarkastettavaa aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastus ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

37 a §

Tietojen kirjaaminen tietokantaan

Toiminnanharjoittajan on viipymättä kirjattava Euroopan komission perustamaan tietokantaan biopolttoaineiden, bionesteiden, kaasumaisten biomassapolttoaineiden, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden jäljittämistä varten tiedot:

Tietojen kirjaamista varten yhteenliitetty kaasujärjestelmä on katsottava yhdeksi ainetasejärjestelmäksi. Tietokannassa on annettava tiedot uusiutuvien ja vähähiilisten kaasumaisten polttoaineiden syötöstä ja otosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

päästökauppain 34 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan päästökauppain (1270/2023) 34 § seuraavasti:

34 §

Kestävyyden osoittaminen

Jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa päästöselvityksessä laitoksen kokonaispäästöjen laskennassa polttoon käytettyjen bionesteiden, biomassapolttoaineiden, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden päästöiksi nollan, näiden polttoaineiden on täytettävä eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetussa laissa (393/2013) säädetyt kestävyyskriteerit ja toiminnanharjoittajan on osoitettava tämä mainitun lain mukaisesti.

Jos laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessä aluksen tai ilma-aluksen kokonaispäästöjen laskennassa aluksessa tai ilma-aluksessa käytettyjen biopolttoaineiden, biokaasujen, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden päästöiksi nollan, näiden polttoaineiden on täytettävä eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetussa laissa säädetyt kestävyyskriteerit ja laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän on osoitettava tämä mainitun lain 23 §:ssä tarkoitetulla kestävyystodistuksella tai 24 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen järjestelmän mukaisella vastaavalla todistuksella, jonka mainitun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja on antanut. Laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä voi myös osoittaa kestävyyskriteerien täyttymisen 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 16.4.2026

Pääministeri

Petteri Orpo

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

1.

Laki

eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain (393/2013) 1 ja 2 §, 2 b §:n 1 momentti, 4 §:n 13, 14 ja 16 kohta 6 b §:n otsikon suomenkielinen sanamuoto, 12 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 16 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentin 4 kohta, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §:n johdantokappale, 25 §:n 1 momentin 1 kohta, 31 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 33 §:n 4 kohta, 34 §:n 1 ja 4 momentti sekä 37 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 ja 2 §, 2 b §:n 1 momentti, 4 §:n 13 ja 14 kohta, 6 b §:n otsikon suomenkielinen sanamuoto, 12 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 16 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentin 4 kohta, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §:n johdantokappale, 25 §:n 1 momentin 1 kohta, 31 §:n 1 ja 2 momentti, 34 §:n 1 ja 4 momentti ja 37 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti laissa 500/2025, 4 §:n 16 kohta laissa 843/2024, 31 §:n 4 momentti laissa 604/2021 sekä 33 §:n 4 kohta laissa 1271/2023, sekä

lisätään 2 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 500/2025, uusi 3 ja 4 momentti, 4 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 967/2020, 604/2021, 843/2024 ja 500/2025, uusi 17–19 kohta, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 967/2020, 1272/2023 ja 500/2025, uusi 6 momentti sekä 6 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 500/2025, uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville polttoaineille, biopolttoaineille, bionesteille ja biomassapolttoaineille (uusiutuvat polttoaineet) asetettavista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta.

Tässä laissa säädetään muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville polttoaineille, biopolttoaineille, bionesteille ja biomassapolttoaineille (uusiutuvat polttoaineet) *sekä vähähiilisille polttoaineille* asetettavista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta.

2 §

2 §

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan uusiutuviin polttoaineisiin seuraavien lakien mukaisesti:

Tätä lakia sovelletaan uusiutuviin polttoaineisiin seuraavien lakien mukaisesti:

Voimassa oleva laki

- 1) uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annettu laki (446/2007), jäljempänä *jakeluvelvoitelaki*;
- 2) nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettu laki (1472/1994);
- 3) päästökauppalaki (1270/2023);
- 4) biopolttoöljyn käytön edistämisestä annettu laki (418/2019);
- 5) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettu laki (1260/1996).

Tätä lakia sovelletaan myös uusiutuviin polttoaineisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta. Valtionavustuspäätöksessä voidaan tarkemmin määrätä, miten tämän lain kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskevaa 12–25 §:ää sovelletaan tuettavaan investointihankkeeseen, ja tuen saajan velvollisuudesta selvittää tuen myöntäjälle, miten kestävyyskriteerien täytyminen on osoitettu.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei kuitenkaan sovelleta tätä lakia, jos biomassapolttoaineita käytetään:

- 1) kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 7,5 megawattia;
- 2) kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 2 megawattia.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei myöskään sovelleta tätä lakia, jos biomassapolttoaineita käytetään kaasumaisia biomassapolttoaineita tuottavassa laitoksessa, jossa keskimääräinen biometaanin virtausnopeus on vähemmän kuin 200 m³ metaaniekvivalenttia/h mitattuna lämpötilan ja paineen normaaliolosuhteissa eli 0 °C:n lämpötilassa ja 1 baarin paineessa. Jos biokaasu koostuu metaanin ja palamattomien muiden kaasujen seoksesta, biometaanin virtausnopeus on edellä tarkoitettu

Ehdotus

- 1) uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annettu laki (446/2007), jäljempänä *jakeluvelvoitelaki*;
- 2) nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettu laki (1472/1994);
- 3) päästökauppalaki (1270/2023);
- 4) biopolttoöljyn käytön edistämisestä annettu laki (418/2019);
- 5) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettu laki (1260/1996).

Tätä lakia sovelletaan vähähiilisiin polttoaineisiin päästökauppain mukaisesti.

Tätä lakia sovelletaan myös uusiutuviin ja vähähiilisiin polttoaineisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta. Valtionavustuspäätöksessä voidaan tarkemmin määrätä, miten tämän lain kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskevaa 12–25 §:ää sovelletaan tuettavaan investointihankkeeseen, ja tuen saajan velvollisuudesta selvittää tuen myöntäjälle, miten kestävyyskriteerien täytyminen on osoitettu.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei kuitenkaan sovelleta tätä lakia, jos biomassapolttoaineita käytetään:

- 1) kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 7,5 megawattia;
- 2) kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 2 megawattia.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei myöskään sovelleta tätä lakia, jos biomassapolttoaineita käytetään kaasumaisia biomassapolttoaineita tuottavassa laitoksessa, jossa keskimääräinen biometaanin virtausnopeus on vähemmän kuin 200 metaaniekvivalenttikuutiometriä tunnissa mitattuna 0 °C:n lämpötilassa ja 1 baarin paineessa. Jos biokaasu koostuu metaanin ja palamattomien muiden kaasujen seoksesta, biometaanin virtausnopeus on edellä tarkoitettu kynnysarvo laskettuna suhteessa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kynnysarvo laskettuna suhteessa seoksen sisältämään metaanin tilavuusosuuteen.

seoksen sisältämään metaanin tilavuusosuuteen.

2 b §

2 b §

Oikeus kestävyyden osoittamiseen

Oikeus kestävyyden osoittamiseen

Huoltovarmuuskeskus voi osoittaa, että sen hankkimat uusiutuvat polttoaineet täyttävät tässä laissa säädetty kestävyydkriteerit.

Huoltovarmuuskeskus voi osoittaa, että sen hankkimat uusiutuvat ja vähähiiliset polttoaineet täyttävät tässä laissa säädetty kestävyydkriteerit.

Muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tuottava toiminnanharjoittaja, joka toimittaa muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita kaivosteollisuuteen, valmistavaan teollisuuteen, rakentamiseen tai tietopalveluliiketoimintaan voi osoittaa, että sen tuottamat muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet täyttävät tässä laissa säädetty kestävyydkriteerit.

Vähähiilisiä polttoaineita tuottava toiminnanharjoittaja, joka toimittaa vähähiilisiä polttoaineita liikenteeseen, kaivosteollisuuteen, valmistavaan teollisuuteen, rakentamiseen tai tietopalveluliiketoimintaan voi osoittaa, että sen tuottamat vähähiiliset polttoaineet täyttävät tässä laissa säädetty kestävyydkriteerit.

Muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita ja vähähiilisiä polttoaineita samassa tuotantolaitoksessa tuottava toiminnanharjoittaja, johon tätä lakia sovelletaan 2 tai 2 b §:n nojalla, voi osoittaa, että sen tuottamat muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet tai vähähiiliset polttoaineet täyttävät tässä laissa säädetty kestävyydkriteerit riippumatta siitä, mille toimialalle toiminnanharjoittaja toimittaa muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tai vähähiilisiä polttoaineita.

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

13) *toiminnanharjoittajalla* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka tuottaa, valmistaa, hankkii, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää raaka-ainetta, uusiutuvaa polttoainetta tai niitä sisältäviä polttoaineita tai joka tosiasiallisesti määrää mainitusta toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2, 2 a tai 2 b §:n nojalla;

14) *kestävyyskriteereillä* 5 a §:n 2 momentissa, 6, 6 a, 7–10 ja 10 a §:ssä säädettyjä biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita koskevia vaatimuksia sekä 6 ja 6 b §:ssä säädettyjä muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevia vaatimuksia;

16) *muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineilla* nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista energialähteistä kuin biomassasta.

13) *toiminnanharjoittajalla* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka tuottaa, valmistaa, hankkii, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää raaka-ainetta, uusiutuvaa tai *vähähiilistä polttoainetta* tai niitä sisältäviä polttoaineita tai joka tosiasiallisesti määrää mainitusta toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2, 2 a tai 2 b §:n nojalla;

14) *kestävyyskriteereillä* 5 a §:n 2 momentissa, 6, 6 a, 7–10 ja 10 a §:ssä säädettyjä biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita koskevia vaatimuksia, 6 ja 6 b §:ssä säädettyjä muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevia vaatimuksia *sekä 6 §:ssä säädettyjä vähähiilisiä polttoaineita koskevaa vaatimusta*;

16) *muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineilla* nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista energialähteistä kuin biomassasta;

17) *kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla* nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka tuotetaan uusiutumaton alkuperää olevista nestemäisistä tai kiinteistä jätevirroista, jotka eivät sovellu materiaalien hyödyntämiseen, tai uusiutumaton alkuperää olevista, jätteiden käsittelystä peräisin olevasta kaasusta ja pakokaasusta, joita syntyy teollisuuslaitosten tuotantoprosessin väistämättömänä ja tahattomana seurauksena;

18) *vähähiilisellä vedyllä* vetyä, jonka energiasisältö on peräisin uusiutumattomista lähteistä ja jonka elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä vahvistamalla kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskeva vähimmäiskynnys ja täsmentämällä menetelmä muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen

polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185, jäljempänä komission delegoitu vähimmäiskynnysasetus, vahvistetun muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden fossiilisen vertailukohdan kokonaispäästöt;

19) vähähiilillä polttoaineilla kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita, vähähiilistä vetyä ja synteettisiä kaasumaisia ja nestemäisiä polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin vähähiilisestä vedystä, joiden elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin komission delegoidussa vähimmäiskynnysasetuksessa vahvistetun muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden fossiilisen vertailukohdan kokonaispäästöt.

5 §

Kestävyyskriteerien soveltaminen

5 §

Kestävyyskriteerien soveltaminen

Vähähiilisten polttoaineiden on täytettävä 6 §:ssä säädetty kestävyyskriteeri riippumatta siitä, onko polttoaine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella.

6 §

Kasvihuonekaasupäästövähennys

6 §

Kasvihuonekaasupäästövähennys

Vähähiilisten polttoaineiden elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt.

6 b §

6 b §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden koskevat muut vaatimukset

Muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevat muut vaatimukset

12 §

12 §

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perusteella:

1) lasketaan uusiutuvan polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys ja selvitetään, että erä täyttää 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin, tai lasketaan raaka-aine-erän kasvihuonekaasupäästö;

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perusteella:

1) lasketaan uusiutuvan *tai vähähiilisen* polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys ja selvitetään, että erä täyttää 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin, tai lasketaan raaka-aine-erän kasvihuonekaasupäästö;

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään sisältyy ainetase, johon kirjataan seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä kestävyyskriteerien soveltamiseen vaikuttavilta ominaisuuksiltaan (*kestävyysominaisuuksiltaan*) toisistaan poikkeavia biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-eriä taikka raaka-aine-eriä koskevat tiedot. Ainetaseella seurataan myös seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä ominaisuuksiltaan toisistaan poikkeavia muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaine-eriä. Bionesteitä, biomassapolttoaineita tai muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita käyttävillä laitoksilla ainetaseella seurataan lisäksi muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-eristä tuotetun sähkön, lämmön ja jäädytyksen määriä. Ainetaseessa seoksesta poistettujen ja siihen lisättyjen erien kestävyysominaisuuksien ja määrien on vastattava toisiaan.

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään sisältyy ainetase, johon kirjataan seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä kestävyyskriteerien soveltamiseen vaikuttavilta ominaisuuksiltaan (*kestävyysominaisuuksiltaan*) toisistaan poikkeavia biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-eriä taikka raaka-aine-eriä koskevat tiedot. Ainetaseella seurataan myös seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä ominaisuuksiltaan toisistaan poikkeavia muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia *tai vähähiilisiä* polttoaine-eriä. Bionesteitä, biomassapolttoaineita, muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita *tai vähähiilisiä* polttoaineita käyttävillä laitoksilla ainetaseella seurataan lisäksi muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-eristä *sekä vähähiilisistä* polttoaine-eristä tuotetun sähkön, lämmön ja jäädytyksen määriä. Ainetaseessa seoksesta poistettujen ja siihen lisättyjen erien kestävyysominaisuuksien ja määrien on vastattava toisiaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

*Hyväksymispäätöksen voimassaolon
päätyminen*

*Hyväksymispäätöksen voimassaolon
päätyminen*

Energiavirasto voi päättää, että hyväksyminen lakkaa olemasta voimassa, jos uusiutuvien polttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahantuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun valtionavustuspäätöksen kannalta.

Energiavirasto voi päättää, että hyväksyminen lakkaa olemasta voimassa, jos uusiutuvien *tai vähähiilisten* polttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahantuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun valtionavustuspäätöksen kannalta

22 §

22 §

Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle:

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle:

4) yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen uusiutuvien polttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

4) yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen uusiutuvien *tai vähähiilisten* polttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

23 §

23 §

Kestävyystodistukset

Kestävyystodistukset

Toiminnanharjoittaja, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty tässä luvussa säädetyllä tavalla lainvoimaisella päätöksellä ja joka noudattaa tässä luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä, saa antaa uusiutuvasta polttoaine- ja raaka-aine-erästä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä.

Toiminnanharjoittaja, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty tässä luvussa säädetyllä tavalla lainvoimaisella päätöksellä ja joka noudattaa tässä luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä, saa antaa uusiutuvasta *ja vähähiilisestä* polttoaine- ja raaka-aine-erästä kestävyystodistuksen

Voimassa oleva laki

Toiminnanharjoittaja saa antaa kestävyystodistuksen 13 §:n mukaisen hakemuksen tai 17 §:n mukaisen muutoshakemuksen jättämisen jälkeen tuotetusta, valmistetusta, hankitusta, maahan tuodusta, kulutukseen luovutetusta tai käytetystä uusiutuvasta polttoaine- ja raaka-aine-erästä, jos toiminnanharjoittaja pystyy osoittamaan, että sillä on ollut käytössään asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

24 §

Vapaaehtoiset järjestelmät

Toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voi osoittaa uusiutuvien polttoaine- ja raaka-aine-erien kestävyyskriteerien täyttymisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän:

25 §

Tietojen säilyttäminen valvontaa varten

Kestävyystodistus hyväksytään osoitukseksi kestävyyskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttää:

1) toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston uusiutuvista polttoaine- ja raaka-aine-eristä sekä annettuja kestävyystodistuksia koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen uusiutuva polttoaine-erä on käytetty tai luovutettu kulutukseen tai raaka-aine-erä on luovutettu edelleen; sekä

Ehdotus

osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä.

Toiminnanharjoittaja saa antaa kestävyystodistuksen 13 §:ssä tarkoitetun hakemuksen tai 17 §:ssä tarkoitetun mukaisen muutoshakemuksen jättämisen jälkeen tuotetusta, valmistetusta, hankitusta, maahan tuodusta, kulutukseen luovutetusta tai käytetystä uusiutuvasta ja vähähiilisestä polttoaine- ja raaka-aine-erästä, jos toiminnanharjoittaja pystyy osoittamaan, että sillä on ollut käytössään asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

24 §

Vapaaehtoiset järjestelmät

Toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voi osoittaa uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaine- ja raaka-aine-erien kestävyyskriteerien täyttymisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän:

25 §

Tietojen säilyttäminen valvontaa varten

Kestävyystodistus hyväksytään osoitukseksi kestävyyskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttää:

1) toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston uusiutuvista ja vähähiilisistä polttoaine- ja raaka-aine-eristä sekä annettuja kestävyystodistuksia koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen uusiutuva tai vähähiilinen polttoaine-erä on

käytetty tai luovutettu kulutukseen tai raaka-
aine-erä on luovutettu edelleen; sekä

31 §

Kestävyyskriteeriselvitys

Toiminnanharjoittajan tulee laatia selvitys niiden uusiutuvien polttoaine-erien kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyvistä seikoista (*kestävyyskriteeriselvitys*), joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut, luovuttanut kulutukseen tai käyttänyt, sekä toimittaa selvitys Energiavirastolle kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa I momentissa tarkoitettujen biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-erien raaka-aineita koskevat tiedot, erien sisältämät biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoainemäärät sekä kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskeva tieto. Lisäksi kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa bionesteistä, biomassapolttoaineista tai muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista tuotetun sähkön, lämmön ja jäädytyksen määrät. Kestävyyskriteeriselvitykseen tulee liittää jäljennös tarkastuskertomuksesta tai vastaavat tarkastusta koskevat tiedot.

Energiaviraston on julkaistava verkkosivuillaan vuosittain tiedot kunkin jakeluelvoitelain alaisen jakelijan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biokaasun maantieteellisestä alkuperästä ja raaka-aineesta kestävyyskriteeriselvityksissä saatuihin tietoihin perustuen.

31 §

Kestävyyskriteeriselvitys

Toiminnanharjoittajan tulee laatia selvitys niiden uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaine-erien kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyvistä seikoista (*kestävyyskriteeriselvitys*), joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut, luovuttanut kulutukseen tai käyttänyt, sekä toimittaa selvitys Energiavirastolle kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa I momentissa tarkoitettujen biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-erien raaka-aineita koskevat tiedot, erien sisältämät biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoainemäärät ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden polttoainemäärät sekä kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskeva tieto. Lisäksi kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa bionesteistä, biomassapolttoaineista, muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista tai vähähiilisistä polttoaineista tuotetun sähkön, lämmön ja jäädytyksen määrät. Kestävyyskriteeriselvitykseen tulee liittää jäljennös tarkastuskertomuksesta tai vastaavat tarkastusta koskevat tiedot.

Energiaviraston on julkaistava verkkosivuillaan vuosittain tiedot kunkin jakeluelvoitelain alaisen jakelijan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biokaasun maantieteellisestä alkuperästä ja raaka-aineesta kestävyyskriteeriselvityksissä saatuihin tietoihin perustuen. *Lisäksi Energiaviraston on julkaistava verkkosivuillaan vuosittain tiedot kunkin vähähiilisiä polttoaineita toimittavan*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

toiminnanharjoittajan vähähiilisten polttoaineiden maantieteellisestä alkuperästä ja raaka-ainetyypistä kestävyyskriteeriselvityksissä saatuihin tietoihin perustuen.

33 §

33 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Energiavirasto saa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Energiavirasto saa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

4) valtionapuviranomaiselle 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun valtionavustuksen valvontaa varten;

4) valtionapuviranomaiselle 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun valtionavustuksen valvontaa varten;

34 §

34 §

Energiaviraston tarkastusoikeus

Energiaviraston tarkastusoikeus

Energiavirastolla on oikeus päästä tiloihin ja alueille, joita toiminnanharjoittaja hallitsee taikka joilla uusiutuvia polttoaineita tai raaka-aineita tuotetaan, valmistetaan tai käytetään, jos se on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksessa on noudatettava, **mitä** hallintolain 39 §:ssä **säädetään**. Tarkastuksessa voi olla läsnä myös muun viranomaisen edustajia.

Energiavirastolla on oikeus päästä tiloihin ja alueille, joita toiminnanharjoittaja hallitsee taikka joilla uusiutuvia *tai vähähiilisiä* polttoaineita tai raaka-aineita tuotetaan, valmistetaan tai käytetään, jos se on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Tarkastuksessa voi olla läsnä myös muun viranomaisen edustajia.

Energiavirastolla on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat asiakirjat tai niistä laadittu jäljennös, uusiutuvien polttoaineiden ja raaka-aineiden kestävyyskriteerien täyttymistä koskeva aineisto tai siitä laadittu jäljennös sekä muuta tarkastettavaa aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Aineisto tulee

Energiavirastolla on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat asiakirjat tai niistä laadittu jäljennös, uusiutuvien *ja vähähiilisten* polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymistä koskeva aineisto tai siitä laadittu jäljennös sekä muuta tarkastettavaa aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

Voimassa oleva laki

viipymättä palauttaa, kun tarkastus ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

37 a §

Tietojen kirjaaminen tietokantaan

Toiminnanharjoittajan on viipymättä kirjattava komission perustamaan tietokantaan biopolttoaineiden, bionesteiden, kaasumaisten biomassapolttoaineiden ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden jäljittämistä varten tiedot:

Tietojen kirjaamista varten yhteenliitetty kaasujärjestelmä on katsottava yhdeksi ainetasejärjestelmäksi. Tietokannassa on annettava tiedot uusiutuvien kaasumaisten polttoaineiden syötöstä ja otosta.

Ehdotus

Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastus ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

37 a §

Tietojen kirjaaminen tietokantaan

Toiminnanharjoittajan on viipymättä kirjattava Euroopan komission perustamaan tietokantaan biopolttoaineiden, bionesteiden, kaasumaisten biomassapolttoaineiden, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden jäljittämistä varten tiedot:

Tietojen kirjaamista varten yhteenliitetty kaasujärjestelmä on katsottava yhdeksi ainetasejärjestelmäksi. Tietokannassa on annettava tiedot uusiutuvien ja vähähiilisten kaasumaisten polttoaineiden syötöstä ja otosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

2.

Laki

päästökauppain 34 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan päästökauppain (1270/2023) 34 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

34 §

34 §

Kestävyyden osoittaminen

Kestävyyden osoittaminen

Jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa päästöselvityksessä laitoksen kokonaispäästöjen laskennassa käytettyjen bionesteiden tai biomassapolttoaineiden päästöiksi nollan, on bionesteiden ja biomassapolttoaineiden täytettävä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa (393/2013) säädetyt kestävyyskriteerit ja toiminnanharjoittajan on osoitettava tämä mainitun lain mukaisesti. Bionesteellä ja biomassapolttoaineella tarkoitetaan mainitussa laissa tarkoitettua bionestettä ja biomassapolttoainetta.

Jos laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessä aluksen tai ilma-aluksen kokonaispäästöjen laskennassa aluksessa tai ilma-aluksessa käytettyjen biopolttoaineiden tai biokaasujen päästöiksi nollan, tulee näiden polttoaineiden täyttää biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa säädetyt kestävyyskriteerit ja laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän on osoitettava tämä mainitun lain mukaisesti.

Jos ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessään uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa vetyä käyttävien muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden päästöiksi nollan, on polttoaineen täytettävä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa säädetyt kestävyyskriteerit ja

Jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa päästöselvityksessä laitoksen kokonaispäästöjen laskennassa käytettyjen bionesteiden, biomassapolttoaineiden, *muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden* päästöiksi nollan, näiden polttoaineiden on täytettävä eräiden *polttoaineiden kestävyyskriteereistä* annetussa laissa (393/2013) säädetyt kestävyyskriteerit ja toiminnanharjoittajan on osoitettava tämä mainitun lain mukaisesti.

Jos laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessä aluksen tai ilma-aluksen kokonaispäästöjen laskennassa aluksessa tai ilma-aluksessa käytettyjen biopolttoaineiden, biokaasujen, *muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden* päästöiksi nollan, näiden polttoaineiden on täytettävä eräiden *polttoaineiden kestävyyskriteereistä* annetussa laissa säädetyt kestävyyskriteerit ja laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän on osoitettava *tämä mainitun lain 23 §:ssä tarkoitetulla kestävyystodistuksella tai 24 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen järjestelmän mukaisella vastaavalla todistuksella, jonka mainitun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja on antanut. Laivayhtiö*

Voimassa oleva laki

ilma-aluksen käyttäjän on osoitettava tämä mainitun lain mukaisesti.

Ehdotus

tai ilma-aluksen käyttäjä voi myös osoittaa kestävyyskriteerien täyttymisen I momentissa tarkoitetulla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Valtioneuvoston asetus

eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun valtioneuvoston asetuksen (6/2021) 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 4, 5 ja 8 kohta, 5 §:n 3 ja 4 kohta, 6 §, 7 §:n 1 kohta ja 8 §, sellaisena kuin ne ovat asetuksessa 821/2025, sekä lisätään 3 §:ään uusi 4 momentti ja 5 §:ään uusi 5 kohta, sellaisena kuin ne ovat osaksi asetuksessa 821/2025, seuraavasti:

3 §

Kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskenta

Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kasvihuonekaasuvaikutusten laskemiseen sovelletaan, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä vahvistamalla kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskeva vähimmäiskynnys ja täsmentämällä menetelmä muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 säädetään.

Muiden vähähiilisten polttoaineiden kuin kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden kasvihuonekaasuvaikutusten laskemiseen sovelletaan, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1788 täydentämisestä täsmentämällä menetelmä vähähiilisillä polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten arvioimiseksi annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2025/2359 säädetään.

4 §

Kestävyystodistuksen sisältö

Toiminnanharjoittajan myöntämässä kestävyystodistuksessa tulee olla vähintään seuraavat tiedot:

4) uusiutuvan tai vähähiilisen polttoaine-erän taikka raaka-aine-erän yksilöinti- tai tunnistetieto;

5) uusiutuvan tai vähähiilisen polttoaineen nimi ja määrä tai, jos todistus koskee ainoastaan raaka-ainetta, sen nimi ja määrä;

8) uusiutuvan tai vähähiilisen polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys tai raaka-aineen kasvihuonekaasupäästö, jos kasvihuonekaasupäästövähennystä tai kasvihuonekaasupäästön laskentaa sovelletaan kyseessä olevaan polttoaine-erään tai raaka-aineeseen;

5 §

Kestävyysskriteeriselvitys

Toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa kestävyysskriteeriselvityksessä:

3) uusiutuvan tai vähähiilisen polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys, jos kasvihuonekaasupäästövähennystä sovelletaan kyseessä olevaan polttoaine-erään tai raaka-aineeseen;

4) raaka-aineet, jotka on luokiteltu jätteeksi, tähteeksi, syötäväksi kelpaamattomaksi selluloosaksi tai lignoselluloosaksi; lisäksi toiminnanharjoittajan tulee yksilöidä, mihin Energiaviraston päätökseen luokittelu perustuu;

5) vähähiilisen vetyerän ja vähähiilisen polttoaine-erän alkuperämaa ja raaka-ainetyyppi.

6 §

Ainetase

Ainetaseessa käytettävän bionesteillä, biomassapolttoaineilla, muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineilla tai vähähiilisillä polttoaineilla tuotetun sähkön, lämmön tai jäähdytyksen määrityksen tulee perustua polttoaineen lämpöarvojen perusteella laskettuihin energiasisältöihin sekä luotettavin mittauksin tai muulla luotettavaksi katsotulla menetelmällä saatuihin tuotettujen energialopputuotteiden määriin.

Jos raaka-aine-erä prosessoidaan, sen kestävyysominaisuuksia ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisominaisuuksia koskevat tiedot on mukautettava ja liitettävä tuotokseen seuraavasti:

1) jos raaka-aine-erän prosessointi tuottaa vain yhden tuotoksen, joka on tarkoitettu biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden tuotantoon, erän koko ja erään liittyvät kestävyysominaisuuksien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisominaisuuksien määrät on mukautettava soveltamalla muuntokerrointa, joka on tällaiseen tuotantoon tarkoitettujen tuotoksen massan ja prosessiin menevän raaka-aineen massan välinen suhde;

2) jos raaka-aine-erän prosessointi tuottaa enemmän kuin yhden tuotoksen, joka on tarkoitettu biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai vähähiilisten polttoaineiden tuotantoon, kuhunkin tuotokseen on sovellettava erillistä muuntokerrointa ja on käytettävä erillistä ainetasetta.

7 §

Ilmoitusvelvollisuus

Pysyviä muutoksia, joista toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle, ovat:

1) uusien raaka-aineiden sekä uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden sisällyttäminen kestävyysjärjestelmään;

8 §

Todentajan pätevyysalue

Todentajan pakollinen pätevyysalue on ainetaseen ja alkuperäketjun hallintamenetelmät. Todentajan vapaaehtoisia pätevyysalueita ovat kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskenta,

metsäbiomassat, maatalouden biomassat, jäte- ja tähderaaka-aineet, muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet sekä vähähiiliset polttoaineet.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 .